ЗВЯЗДА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

17 снежня 1991 г. АЎТОРАК № 240 (21768) Цана 20 кап.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ ад 18 да 18 СУТАК

СТАРТ ПЕРШЫ — УДАЛЫ

БАБРУЙСК. (А. Санчук). Стартавала ў рынак акцыянернае таварыства «Бабруйская біржа». І адразу ж установлены своеасаблівы рэкорд: заключана 84 здзелкі на 65 млн. 669 тысяч рублёў. Ні адна з беларускіх бірж, а іх у рэспубліцы ўжо два дзесяткі, не дабівалася на першых таргах такіх вынікаў.

Усяго было выстаўлена тавараў амаль на паўтара мільярда рублёў — ад самалёта «Руслан» да гарэлкі. Найбольшую ж цікавасць у брокераў выклікалі лоты з таварам, які выпускаецца прадпрыемствамі Бабруйска: драўніна, валакністыя пліты, аўтамабільныя шыны, вырабы мясакамбіната, аўтазапчасткі, галантарэйнай і швейнай фабрык і інш. Вельмі часта на гэтых лотах стартавы маклер аб'яўляў здымку аўкцыёна, у ходзе якога цана ў параўнанні са стартавай вырастала ў 2,5—3 разы. Так, партыя пакрышак для «Жыгулёў» прапанавалася па тысячы рублёў за штуку, а была прададзена па 2,5 тысячы. Уражвае і самая буйная здзелка: пяць цэхаў для вытворчасці кафельных вырабаў быў прададзены за 42 млн. рублёў.

Адна з важнейшых асаблівасцей «Бабруйскай біржы» ў тым, што яе акцыянерамі з'яўляюцца практычна ўсе прадпрыемствы гэтага горада. Гарвыканком не толькі сам стаў акцыянерам біржы, а аказвае ёй практычную падтрымку. Ён разлічвае, што новая біржа ў сваю чаргу дапаможа вырашыць вострыя эканамічныя і сацыяльныя праблемы горада.

Чарговыя таргі адбудуцца 25 снежня гэтага года. Ужо заканчваецца продаж абмежаванай колькасці часовых і пастаянных брокерскіх месцаў. Кошт часовага брокерскага месца на год — 100 тысяч рублёў у растэрміноўку. Пастаяннага — 450 тысяч. Уладальнік пастаяннага брокерскага месца становіцца і акцыянерам біржы — атрымлівае дзве акцыі.

Адрас біржы: 213827, г. Бабруйск, вул. Ульянаўская, 54/24, тэл. (8-0-225), 4-28-43, 4-24-91.

ЦІКАВЫ ЮБІЛЕЙ

СВЕТЛАГОРСК. 75 гадоў таму назад упершыню прайшоў цягнік па зямлі зараз Светлагорскага раёна. Менавіта тады была пабудавана чыгунка Жлобін — Калінкавічы (частка Пецярбургска-Адэскай магістралі). У тыя дні была адчынена і станцыя Шацілкі, якая паклала пачатак сучаснаму Светлагорску.

ТЭАТР ВЯРНУЎСЯ З АМЕРЫКІ

ГОМЕЛЬ. Цэлы месяц гастраляваў у Нью-Йорку тэатр 9 «Б» класа СШ № 10 горада над Сожам. Так-так, тэатр аднаго класа, кіраўніком якога на працягу некалькіх гадоў з'яўляецца Ф. Яшкіна. Вучні даўно ўключыліся ў міжнародны грамадскі рух «Дзіця Міру», і за гэты час іх самадзейная творчасць і выканаўчае майстэрства заваявалі прызнанне як на ўсесаюзных фестывалях, так і за мяжой, у прыватнасці, у Даніі, са школьнікамі якой яны ўстанавілі цесныя сувязі.

А гэтым летам прыйшло запрашэнне з адной са школ Нью-Йорка прыехаць у Амерыку са сваім спектаклем. Гэты шанц нельга было ўпусціць. Дапамог вучням маладзёжны клуб Беларускага інстытута інжынераў чыгуначнага транспарту, дырэктар якога, І. Клугіна, здабыла валюту, а мастацкі кіраўнік Г. Вайнблат і рэжысёр-пастаноўшчык А. Коваль стварылі спектакль «Экспедыцыя «Ноеў каўчэг», тэмай якога сталі экалагічныя праблемы.

27 выступленняў зрабілі ў ЗША школьнікі з Гомеля. Усюды — поўны поспех, паведамляе газета «Дэйлі Ньюс», рэпарцёра якой пакарыў спектакль у выдатным выкананні на добрай англійскай мове.

РЭШТКІ ЯКРАЗ ДАРЭЧЫ

Урад Рэспублікі Беларусь прымае ўсе магчымыя меры для таго, каб рэалізацыя Закона аб культуры насіла канкрэтны, планавы характар. Адным з апошніх рашэнняў, прынятых урадам у гэтым напрамку, была пастанова «Аб фондзе развіцця культуры і мастацтва Міністэрства культуры». Гэты фонд ствараецца для фінансавання мерапрыемстваў, што прадугледжаны ўжо існуючымі рэспубліканскімі праграмамі развіцця культуры, і тымі, якія толькі распрацоўваюцца.

Ва ўмовах пераходу да рыначнай эканомікі фонд будзе спрыяць забеспячэнню эканамічнай засцярогі ўстаноў культуры і мастацтва, процідзейнічаць іх неапраўданай камерцыялізацыі.

Асобнае месца ў рашэнні ўрада надаецца крыніцам утварэння фонду культуры і мастацтва. Разам з асігнаваннямі, што выдзяляюцца з рэспубліканскага бюджэту, сюды будуць накіроўвацца сродкі, у тым ліку валютныя і матэрыяльныя, перадаваемыя міністэрствамі, ведамствамі, прадпрыемствамі, арганізацыямі і ўстановамі на дагаворнай аснове на ажыццяўленне праграм развіцця культуры і мастацтва.

Важнай крыніцай папаўнення фонду культуры і мастацтва стануць рэшткі сродкаў цэнтралізаваных фондаў. Іншымі словамі, — Міністэрства культуры зможа штогод пералічваць у фонд культуры і мастацтва рэшткі нявыкарыстаных на працягу года сродкаў, што выдзяляюцца на правядзенне цэнтралізаваных мерапрыемстваў. Раней рэшткі гэтых сродкаў пералічваліся ў бюджэт рэспублікі.

Л. ГУЛЯКА,
намеснік начальніка ўпраўлення па справах сацыяльна-культурнага комплексу Кіраўніцтва Спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Ці стане Беларусь марской дзяржавай?

РЫГА, 16. (Спец. кар. БЕЛТА Уладзімір Глод). У аэрапорце сталіцы Латвіі, дзе сёння раніцай прызямліўся самалёт з дэлегацыяй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь на чале са Старшынёй Вярхоўнага Савета Станіславам Шушкевічам [illegible] Старшыня Вярхоўнага Савета Латвійскай Рэспублікі Анатоль Гарбуноў, і Станіслаў Шушкевіч упершыню сустрэліся як кіраўнікі двух суверэнных дзяржаў.

[illegible]

«У Дэкларацыі аб прынцыпах добрасуседскіх адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Латвійскай Рэспублікай» [illegible]

Абедзве рэспублікі [illegible]

[illegible]

Вечарам дэлегацыя Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь вярнулася ў Мінск.

АБ АДКРЫЦЦІ НЕЧАРГОВАЙ ВОСЬМАЙ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ДВАНАЦЦАТАГА СКЛІКАННЯ

Адкрыццё нечарговай восьмай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванаццатага склікання адбудзецца 17 снежня 1991 года ў 10 гадзін раніцы ў будынку Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у Доме ўрада.

ГОСЦІ З ВЯЛІКАБРЫТАНІІ

МІНСК, 16. (Кар. БЕЛТА). Кароткачасовым, але насычаным аказаўся візіт у Рэспубліку Беларусь спецыяльнага пасланніка, палітычнага дырэктара міністэрства замежных спраў Вялікабрытаніі Л. Эплйярда і Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла гэтай краіны ў СССР Р. Брэйтвейта.

Прыбыўшы 15 снежня з Кіева ў Мінск, яны нанеслі візіт Старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі С. Шушкевічу, мелі гутарку з міністрам замежных спраў П. Краўчанкам. Пасля абеду ў той жа дзень госці сустрэліся з дэпутатамі Камісіі беларускага парламента па пытаннях нацыянальнай бяспекі, абароны і барацьбы са злачыннасцю.

Сёння спецыяльны пасланнік МЗС і пасол Вялікабрытаніі нанеслі візіт Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Кебічу. Правёўшы азнаямленчую экскурсію па Мінску, пасля паўдня яны адбылі ў Берлін.

Усе перагаворы вяліся за зачыненымі дзвярамі. На кароткай прэс-канферэнцыі перад адлётам з Мінска Л. Эплйярд сказаў:

— Мы наведалі Беларусь па даручэнню прэм'ер-міністра і міністра замежных спраў нашай краіны, каб сустрэцца з кіраўніцтвам рэспублікі, высветліць сітуацыю, што ўзнікла тут у сувязі з падпісаннем пагаднення аб Садружнасці Незалежных Дзяржаў. У час гутарак, вынікам якіх мы засталіся задаволенымі, абмеркаваны таксама цэлы рад міжнародных праблем, магчымасці развіцця рознабаковага супрацоўніцтва.

Задаволены праведзенымі перагаворамі і беларускі бок. Як паведаміў П. Краўчанка, сустрэчы праходзілі ў атмасферы ўзаемнай павагі і даверу. Адбылася канструктыўная размова, грунтоўна абмеркаваны пытанні, звязаныя з гарантаваннем ядзернай бяспекі.

— Рэспубліка, — нагадаў ён, — з высокай трыбуны ААН у кастрычніку 1990 года выступіла з ініцыятывай стварэння бяз'ядзернага пояса — ад Балтыйскага да Чорнага мора — у складзе Беларусі, трох дзяржаў Прыбалтыкі і Украіны. І сёння мы прапануем правесці прадметныя кансультацыі з усімі зацікаўленымі бакамі аб неабходных мерах па рэальнаму стварэнню такой зоны, а таксама аб метадах і кроках па яе афармленню, у тым ліку міжнародна-прававых.

— Гэты візіт, — падкрэсліў міністр, — паклаў пачатак дыпламатычнай актыўнасці ў Мінску. Нядаўна мы прымалі такую місію з Чэха-Славакіі. Як чакаецца, 18 снежня рэспубліку наведае з афіцыяльным візітам дзяржсакратар ЗША Джэймс Бейкер. Усе гэтыя візіты, як мы спадзяёмся, будуць садзейнічаць міжнароднаму прызнанню нашай рэспублікі.

На здымку: у час сустрэчы. Фота Уладзіміра МЯЖЭВІЧА. (БЕЛТА).

Закон Рэспублікі Беларусь

АБ УНЯСЕННІ ЗМЯНЕННЯЎ І ДАПАЎНЕННЯЎ У КАНСТЫТУЦЫЮ (АСНОЎНЫ ЗАКОН) РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

У сувязі з Законам Рэспублікі Беларусь ад 23 кастрычніка 1991 года «Аб змяненні ў сістэме органаў дзяржаўнага кіравання Рэспублікі Беларусь» Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Унесці ў Канстытуцыю (Асноўны Закон) Рэспублікі Беларусь наступныя змяненні і дапаўненні:

пункт 11 часткі трэцяй артыкула 97 пасля слоў «Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь» дапоўніць словамі «старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь»;

частку першую артыкула 102 пасля слоў «Генеральнаму пракурору Рэспублікі Беларусь» дапоўніць словамі «старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь»;

дапоўніць частку першую артыкула 105 пунктамі 8^2 і 8^3 наступнага зместу:

«8^2) зацвярджае намеснікаў старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь і членаў калегіі Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь;

8^3) адмяняе акты Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь»;

пункт 4 часткі першай артыкула 108 пасля слоў «Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь» дапоўніць словамі «старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь».

2. Гэты закон увесці ў дзеянне з моманту яго прыняцця.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

10 снежня 1991 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

АБ ПАРАДКУ ПРЫМЯНЕННЯ ЗАКОНА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ ЗМЯНЕННІ Ў СІСТЭМЕ ОРГАНАЎ ДЗЯРЖАЎНАГА КІРАВАННЯ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Даручыць Камісіям Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па пытаннях нацыянальнай бяспекі, абароны і барацьбы са злачыннасцю, па пытаннях галоснасці, сродкаў масавай інфармацыі і правоў чалавека, па заканадаўству да 1 студзеня 1992 года распрацаваць і прадставіць Вярхоўнаму Савету Рэспублікі Беларусь праекты заканадаўчых актаў аб Камітэце дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь і ўнясенні змяненняў у часовы рэгламент Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Да іх прыняцця захаваць устаноўлены парадак арганізацыі, фінансавання і дзейнасці Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь у той часткі, што не супярэчыць гэтаму закону.

2. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь да 1 студзеня 1992 года прадставіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб прывядзенні дзеючых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым законам.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

10 снежня 1991 г. г. Мінск.

ЛЕПШ ПЕРАШТРАФАВАЦЬ, ЧЫМ НЕДАЗАТРЫМАЦЬ?

Карэспандэнт «Звязды» параўноўвае работу беларускай і ўкраінскай мытняў

Шэрая стужка шашы сцелецца пад колы аўтамашыны, і вадзіцель яе, і пасажыры, пад'язджаючы да граніцы Беларусі і Украіны, спыняюць гамонку: як іх сустрэнуць тут? Як ні круціся, а мытня ёсць мытня. Хай сабе не такая, як у Брэсце ці Гродне, калі трымаеш курс на Польшчу, але ўсё ж... І ашаламіць цябе тут могуць такім штрафам, што доўга будзеш чухаць патыліцу: за што? Пачнеш штосьці даказваць — толькі нервы сапсуеш. Бо паставыя міліцыянеры на Закон аб часовых мерах па абароне спажывецкага рынку дзвюх рэспублік спасылаюцца. А супраць закона ты, нібы тая казяўка, бяссільны: за парушэнне, напісана ў беларускім законе, мінімальны штраф — пяць тысяч рублёў, максімальны — дзесяць тысяч, ды яшчэ канфіскацыя тавару. Хай сабе гэта будзе паўкілаграма каўбасы, семсот грамаў сыру, дзве бляшанкі селядцоў ці буйная партыя тэлевізараў.

Украінскі закон не такі суровы (я б сказаў, не такі бесчалавечны — **У. П.**). Бо парушальніка ён не б'е даўбнёй па галаве і кішэні з такімі моцай і размахам, як беларускі. Штраф тут прадугледжваецца да трохсот рублёў з канфіскацыяй тавару ці без яе. Усё аддадзена на волю суддзяў. Яны з'яўляюцца не проста статыстамі (калі складзены акт на парушальніка, дык заплюшчвай вочы і механічна накладвай той штраф ад пяці да дзесяці тысяч рублёў, як у нас), а да кожнага выпадку падыходзяць канкрэтна. Гэта значыць улічваюць як матыў таго парушэння, так і асобу парушальніка.

Вось канкрэтныя прыклады.

Бабулька ці дзядок з Чарнігаўскай вобласці вязуць кумпячок сваёй дачцэ ў Гомель. Паставыя з украінскага боку распытваюць іх, выгадавалі яны таго парсючка самі ці купілі ў магазіне. А потым вырашаюць, як ім быць. Іншы раз падыдуць па-чалавечы: «не заўважаюць» парушэння і тым самым парушаюць закон самі. А калі заўважаць, дык складуць акт, і суддзя (ён таксама чалавек) можа прызначыць той штраф у нейкую дзесятку, без адабрання кумпячка.

Нашы ж беларускія паставыя таксама могуць «не заўважыць» у падобным выпадку парушэння. А калі будуць у дрэнным настроі і складуць акт? Суддзя потым пры ўсёй спагадзе да дзядка ці бабулі вымушаны ісці на самы мінімальны штраф — пяць тысяч рублёў і канфіскацыю кумпячка. А калі раззлуецца? Дык можа ўляпіць дзесяць тысяч рублёў штрафу ды яшчэ вынесці рашэнне аб канфіскацыі легкавушкі, як сродку, на якім было зроблена гэта парушэнне. У тым ці іншым выпадку ён строга прытрымліваецца закона, за што яго ніхто папракнуць не можа.

...Бягуць-бягуць машыны і каля мытняў памяншаюць скорасць. Адны спыняюцца па патрабаванню паставых, другія мчаць далей без усялякага агляду іх. За ўсімі не ўсочыш, усіх не спыніш, бо траса Адэса —Ленінград вельмі насычаная аўтатранспартам. Але вось цікава паназіраць: дзе лепш арганізавана справа — на нашай ці ўкраінскай мытні? Дзе менш валакіты?

Здавалася б, у гомельскіх мытнікаў павінна быць больш вопыту, а значыць, і больш парадку, бо мытня там была створана куды раней, чым чарнігаўская. Аднак гэтага не скажаш. Бо тут, як і пры стварэнні Закона аб часовых мерах па абароне спажывецкага рынку, у рэспублік розныя падыходы. Мяркуйце самі.

З начальнікам аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Гомельскага РАУС Аляксандрам Агалавым мы зазірнулі ў магазін вёскі Церуха, дзе павінны рэалізоўвацца канфіскаваныя нашай мытняй тавары. З падсобнага памяшкання грузчык і вадзіцель адной з арганізацый Адэскай вобласці цягалі на машыну дываны.

— Нам спатрэбілася ажно тры дні, каб даказаць, што атрымалі дываны ў Віцебску па бартэру за яблыкі і ніякага парушэння не зрабілі,—паскардзіліся яны.—Зганялі машыну за сотні кіламетраў у Віцебск, спалілі сотні літраў бензіну, змарнавалі дарагі час, сапсавалі нервы. А хіба нельга было мытнікам пазваніць па тэлефоне і ўдакладніць што трэба?

Нельга, спадары адэсіты. Бо на гомельскай мытні міжгародняга тэлефона няма. А на чарнігаўскай ёсць. Яна рыхтуецца ўжо ўстанавіць тут тэлетайпы і тэлефакс, каб больш аператыўна вырашаць узнікаючыя пытанні, клапоціцца аб будаўніцтве будынка, дзе для работнікаў мытні прадугледжваюцца добрыя ўмовы працы і быту.

Далей: на гомельскай мытні дзяжурства па 12 гадзін нясуць тры супрацоўнікі Дзяржаўтаінспекцыі, якія нярэдка не ведаюць, што трэба рабіць у той ці іншай сітуацыі. Вось і адэсістаў яны завярнулі ў Церуху. На чарнігаўскай мытні падобнае было б выключана. Бо стацыянарны спецыяльны пункт міліцыі па аглядзе грузаў, што вывозяцца з Украіны (так яшчэ называецца мытня), падпарадкоўваецца не Дзяржаўтаінспекцыі, а аддзелу па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі.

Гэта вялікая розніца, бо, аказваецца, у штаце чарнігаўскай мытні 43 чалавекі, а гомельскай—усяго 15. У змене на ўкраінскім баку занята восем чалавек, якія з'яўляюцца прадстаўнікамі розных службаў, — пачынаючы ад дзяржаўтаінспектара і канчаючы падатковым інспектарам і оперупаўнаважаным па крымінальнаму вышуку. За мытняй замацаваны спецыяльны аўтамабіль, нашы ж паставыя на работу прыязджаюць на спадарожным транспарце.

І яшчэ. Гэта ж сапраўдная бяда, калі гомельская мытня затрымае парушальніка ў выхадныя дні. Чаму? Яму давядзецца чакаць вырашэння свайго лёсу ажно да панядзелка, калі на работу з'явіцца суддзя або адказны работнік Гомельскага райвыканкома. У чарнігаўцаў у выхадныя дні працуе як адзін з суддзяў, так і намеснік старшыні райвыканкома.

Такім чынам, можна зрабіць вывад, што на Украіне і Закон аб абароне спажывецкага рынку больш прадуманы, і выкананне яго абстаўлена больш разумна. Аб гэтым сведчаць як пералічаныя вышэй факты, так і тое, што ў чарнігаўскім абласным упраўленні ўнутраных спраў створана спецыяльнае аддзяленне з некалькіх службовых асоб, а ў Міністэрстве ўнутраных спраў Украіны—аддзел па кіраванню работай мытных пастоў. Таму і парадку на іх больш.

Я наўмысна не называю тут лічбаў, якія сведчаць аб эфектыўнасці працы абедзвюх мытняў. Штрышком зазначу толькі, што яны даволі ўнушальныя. Мытнікам, асабліва на пачатку сваёй дзейнасці, удалося затрымаць некалькіх буйных спекулянтаў, прадухіліць вываз з рэспублік вялікіх партый дэфіцытных тавараў. Аднак і адны і другія сцвярджалі, што мытні ў цяперашнім сваім выглядзе — гэта толькі шлагбаум для абсалютнай большасці сумленных людзей або тых, хто не ведае законаў аб абароне спажывецкага рынку. Дзялкам жа і заўзятым спекулянтам яны — не перашкода, бо з Беларусі на Украіну і наадварот безліч дарог, па якіх і вывозіцца тавар. Адметны факт. У час восеньскіх дажджоў, калі грунтавыя дарогі былі разбітыя, колькасць затрыманых на мытнях рэзка ўзрасла. Зараз жа, з наступленнем маразоў, наадварот, яна рэзка скарацілася.

Законы аб часовых мерах па абароне спажывецкага рынку рэспублік працягваюць дзейнічаць. Вялікую колькасць сумленных грамадзян яны зрабілі парушальнікамі. Ці дажывём мы да тых светлых дзён, калі знікнуць гэтыя вымушаныя мытні? Ці дачакаемся таго часу, калі будуць адменены купоны і візітныя карткі? Хто ведае, можа, мінская сустрэча кіраўнікоў трох славянскіх рэспублік наблізіць гэты момант? Будзем спадзявацца. Не будзем страчваць надзеі. Нельга, каб яна, надзея, загінула.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ,
уласны карэспандэнт «Звязды» па Гомельскай вобласці.
(Тэлефон у Гомелі—53-13-92).

ВЫПУСКАЕМ ЦЭНЫ НА СВАБОДУ

Урад, які так доўга захоўваў гордае маўчанне, нарэшце 13 снежня прыўзняў заслону сакрэтнасці над новымі цэнамі, якія будуць уведзены з новага года і стануць для нас своеасаблівым калядным падарункам. Праўда, здарылася гэта не на афіцыяльнай прэс-канферэнцыі, хоць правесці яе, відаць, трэба было на тыдзень ці два раней, бо прэйскуранты гатовы даўно, а на сустрэчы старшыні Дзяржэканомплана рэспублікі Сяргея Лінга з гарадскім, калі ўжыць ранейшую тэрміналогію, савецкім і гаспадарчым актывам. І калі праўда, што цэны цікавяць нават тых, каго ўжо нічога не цікавіць, то ці варта здзіўляцца, што зала пасяджэнняў гарсавета была перапоўнена, а размова працягвалася больш як дзве гадзіны.

Зразумела, мы не зможам расказаць аб усіх праблемах, што ўзнімаліся на сустрэчы, звязаных з маючай адбыцца рэформай цэн. Спынімся на самым важным з нашага пункту гледжання, аб'яднаўшы разрозненую інфармацыю ў адказах на чатыры няпростыя пытанні.

Актуальная тэма

ПЫТАННЕ ПЕРШАЕ: З якога фундамента стартуем?

Паводле слоў Сяргея Лінга, эканамічная сітуацыя ў рэспубліцы цяжкая. Ва ўрада баліць галава, як уберагчы ад закрыцця прадпрыемствы, захаваць рабочыя месцы і разам з імі зарплату і сякі-такі ўзровень жыцця соцень тысяч людзей. Матэрыяльнае забеспячэнне, узгодненыя дзеянні ўдзельнікаў эканамічных сувязей застаюцца пакуль што без гарантый, механізм дзелавога супрацоўніцтва, на жаль, разладжаны, дагаворы паміж прадпрыемствамі-партнёрамі ўсё яшчэ не заключаны.

Аб поспехах гаварыць не прыходзіцца, і таму паспрабуем высветліць, з якімі стратамі завяршае год народная гаспадарка рэспублікі? Яны ўкладваюцца ў карзіну тых аптымістычных прагнозаў, якія былі зроблены ўрадам у красавіку, пасля паўлаўскай рэформы цэн. Тады эксперты прадказвалі страту двух-трох працэнтаў нацыянальнага даходу, двухпрацэнтны спад аб'ёму вытворчасці ў прамысловасці і каля пяці працэнтаў у сельскай гаспадарцы. Але такое ўмеранае ў параўнанні з іншымі рэспублікамі адставанне ад рубяжоў мінулага года, папярэджвалі спецыялісты, магчыма толькі пры ўмове ажыццяўлення праграмы стабілізацыі. І вось цяпер можна праверыць ужо іх дальнабачнасць лёгка прагназіруемымі вынікамі сёлетняга года.

На пачатак снежня прамысловая вытворчасць склала 97,8 працэнта ад мінулагодняга ўзроўню. Моцна здалі хімічная і нафтахімічная галіны, некаторыя прадпрыемствы машынабудавання. Прычына адна — адсутнасць сыравіны і матэрыялаў. Напрыклад, недапастаўкі толькі катанага ліста прывялі да страт трох-чатырох тысяч трактараў і аўтамабіляў.

На шчасце, многія прадпрыемствы, і ў першую чаргу саюзнага падпарадкавання, завяршаюць год без страт, а па выпуску таварнай прадукцыі маюць нават невялікую прыбаўку. Зніжэнне нацыянальнага даходу, як і прагназіравалася, складзе каля трох працэнтаў. Прычыны? Сярод іншых важнейшая — засуха, рэзкае зніжэнне ўраджайнасці, недабор 800 тысяч тон збожжа. І гэта пры сі-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

«Забудова» працягвае руку

Сёння «Звязда» прадстаўляе чытачам адно з першых у рэспубліцы акцыянерных таварыстваў — «Забудова». Пад яе дахам добраахвотна аб'ядналіся прадпрыемствы і арганізацыі Мінскай і іншых абласцей Рэспублікі Беларусь, а таксама члены працоўных калектываў Чысцінскай асацыяцыі па жыллёваму будаўніцтву. Менавіта гэта асацыяцыя стала ініцыятарам і заснавальнікам «Забудовы».

«Забудова» — гэта новае слова ў справе фінансавання, праектавання і будаўніцтва аб'ектаў вытворчай і сацыяльнай сферы на вёсцы. Таварыства з'яўляецца юрыдычнай асобай і дзейнічае на аснове поўнага гасразліку, самаакупнасці і самафінансавання.

Статутны фонд «Забудовы» — 25 млн. рублёў.

Акцыянеры маюць пераважнае права на набыццё прадукцыі (работ, паслуг), якую вырабляе таварыства.

Пра магчымасці, планы і перспектывы «Забудовы» чытайце на 2-й старонцы.

— Набывайце нашы акцыі, — заклікае супрацоўніца асацыяцыі Святлана МАРЧАНКА.

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

Акцыі таварыства «ЗАБУДОВА» дапамогуць вашаму поспеху. Не ўпусціце свой шанц!

«МЫ НЕ ЧАКАЕМ РЫНКУ, МЫ ЯГО СТВАРАЕМ...»

Некалькі пытанняў да старшыні праўлення акцыянернага таварыства «Забудова» Іосіфа РУСАКА

— Адзін з кіраўнікоў Чысцінскай асацыяцыі і ваш падначалены так растлумачыў свой пераход у Чысць: «З Русаком цяжка працаваць, але і цікава». Ну, а вы чаму пакінулі пасаду старшыні Мінскага аблсельбуда і са сталіцы перабраліся ў Маладзечанскі раён? Кажуць, на гэты крок вас падштурхнуў канфлікт з абкомаўскімі партакратамі?

— Я не назваў бы гэта канфліктам. Было, праўда, з кіраўніцтвам абкома партыі непаразуменне. Мы прытрымліваліся розных поглядаў на мэты і метады вядзення будаўніцтва на вёсцы, што выліваліся часам у вострыя спрэчкі, адносіны станавіліся ўсё больш нацягнутымі. Але не гэта галоўная прычына пераходу ў Чысць. Тут з'явілася выдатная магчымасць па-новаму павесці ў рэспубліцы сельскае будаўніцтва, працаваць самастойна, без шматлікіх дагляных «зверху». Жыццё, а не даніна модзе, падказала нам шлях аб'яднання сельскіх будаўнікоў у асацыяцыю.

Знаёмства з замежным вопытам, у прыватнасці з вопытам Германіі, навяло на думку аб арганізацыі акцыянернага таварыства «Забудова». Бо структура такога таварыства дае магчымасць найбольш эфектыўна выкарыстоўваць прадпрыемствы і арганізацыі з рознай формай уласнасці: дзяржаўныя, кааператыўныя, калектыўныя і прыватныя. Дарэчы, у Германіі ў будаўніцтве пераважна дзейнічаюць акцыянерныя таварыствы і таварыствы з абмежаванай адказнасцю. А краіна гэта славіцца ў свеце выдатнымі дасягненнямі ў жыллёвым будаўніцтве.

— Акцыянеры, якія набудуць акцыі «Забудовы», натуральна, чакаюць высокіх дывідэндаў, хочуць быць упэўненымі ў іх стабільнасці і росце. Чым вы можаце гарантаваць гэта?

— Як, здаецца, казаў Астап Бендэр, поўную гарантыю вам можа даць толькі страхавы поліс. А калі сур'ёзна, то, на мой погляд, будучыя ўладальнікі нашых акцый павінны самі вызначыць, ці варта іх набываць, узважыўшы усе «за» і «супраць». Я назаву галоўныя «за», якія, думаецца, характарызуюць нас як надзейных партнёраў. У першую чаргу гэта справа, якой мы займаемся. Канкрэтна — будаўніцтва жылля ў вёсцы. Кожны, хто больш-менш знаёмы з гэтай праблемай, ведае, якія тут велізарныя магчымасці для прыкладання сіл. Дык вось, акцыянернае таварыства на правах уласніка валодае магутнасцямі па будаўніцтву 100 тысяч квадратных метраў жылля ў год. Па выбару заказчыка можам будаваць ад 1-, 2-, 6-, 12- да 24-, 48-, 60-, 112-кватэрных жылых дамоў сучаснай архітэктуры пад ключ. Гэтая акалічнасць дазваляе нам спадзявацца на тое, што «Забудова» яшчэ больш доўга будзе мець поўны партфель заказаў.

— Сёння пад уздзеяннем крызісу ўяўленні аб магчымасцях будаўнічых арганізацый моцна мяняюцца, прычым у адмоўны бок. Разбалансаванасць матэрыяльна - тэхнічнага забеспячэння будоўляў дасягнула небывалых маштабаў, не хапае самых простых матэрыялаў і механізмаў, у выніку чаго нават узвядзенне звычайнага дома ідзе з вялікімі цяжкасцямі. Няўжо ваша «Забудова» іх пазбегнула нейкім чынам?

— Канешне, не. Усе беды і пакуты, якія абрушыліся на будаўнікоў, балюча кранаюць і нас. Але ў «Забудовы» ёсць свае перавагі перад іншымі. І перавагі гэтыя (не пабаюся паказацца самаўпэўненым) даволі пераканаўчыя. «Забудова» вылучаецца тым, што яна ўяўляе сабой адзіны магутны вытворча - эканамічны комплекс. У сферу яго інтарэсаў і ўплыву ўваходзяць прамысловыя прадпрыемствы, будаўніча - мантажныя, праектныя і іншыя арганізацыі розных форм уласнасці і метадаў гаспадарання — малыя прадпрыемствы, таварыствы з абмежаванай адказнасцю, кааператывы, сумесныя прадпрыемствы. Пералік складу быў бы доўгі спіс, таму я не буду іх называць. Скажу толькі, што аб'яднанне іх пад эгідай «Забудовы» дазваляе паспяхова скансцэнтраваць намаганні будаўнікоў на адзінай мэце — хуткім і якасным узвядзенні аб'ектаў.

— Чаму выканаўчая дырэкцыя акцыянернага таварыства выбрала месцам знаходжання свайго штаб-кватэры мала вядомы каму пасёлак Чысць у Маладзечанскім раёне?

— Прабачце, але Чысць добра вядома ў Беларусі ўсім, хто мае дачыненне да ўзвядзення жылля ў вёсцы. Справа ў тым, што ў Чысці знаходзіцца завод буйнапанельнага домабудавання — аснова, вытворчае сэрца, ці матор (назавіце як хочаце), «Забудовы». Менавіта прадукцыя гэтага завода (сценавыя матэрыялы, жалезабетонныя канструкцыі, фундаментныя блокі, пліты перакрыцця) дазваляе нашым будаўнікам не залежаць ад капрызаў пастаўшчыкоў і напрамую забяспечваць аб'екты камплектуючымі вырабамі ў строгай адпаведнасці з тэхналагічнай паслядоўнасцю выконваемых работ.

Там жа, у Чысці, размешчаны шэраг будаўніча - мантажных арганізацый, напрыклад, СПМК-181, МПМК-213, кааператыў «Спецбуд» і інш. Акрамя таго, у Чысці базіруюцца сумесныя з замежнымі фірмамі прадпрыемствы па вытворчасці чарапіцы і паркету, вырабаў дрэваапрацоўкі, тут жа працуюць малыя прадпрыемствы і кааператывы. Хачу падкрэсліць, што будаўніча - мантажныя арганізацыі і малыя прадпрыемствы «Забудовы» ёсць у Мінску, Барысаве, Вілейцы, Маладзечна, іншых гарадах і райцэнтрах.

Узвядзенне аб'ектаў вядзецца індустрыяльнымі метадамі, шырока выкарыстоўваюцца сучасныя тэхнічныя сродкі пры мантажы будынкаў і дамоў, адзелачных работах, добраўпарадкаванні вакол аб'ектаў і дарожным будаўніцтве. Няўхільна расце будаўнічая праграма нашага акцыянернага таварыства. Сёлета аб'ём будаўніча-мантажных работ складзе больш за 55 мільёнаў рублёў, або на 20 працэнтаў больш, чым летась. Заказчыкі ў 1991 годзе атрымаюць 82 тысячы квадратных метраў жылля, а таксама клуб, бальніцу, паліклініку і г. д.

— А зараз папрашу вас сказаць па сакрэту будучым акцыянерам «Забудовы», ці праўда, што разам з удзелам Міністэрства абароны СССР мяркуецца значна, кажуць — у два разы, пашырыць вытворчых магутнасцей у Чысці пад будаўніцтва жылля сем'ям ваеннаслужачых, якія вяртаюцца з краін Усходняй Еўропы? Калі гэта так, то пазіцыі «Забудовы» ўмацоўваюцца адказным і шматвыгадным дзяржаўным заказам.

— Сапраўды, у адпаведнасці з міждзяржаўным пагадненнем мы будзем ажыццяўляць частку праграмы па вывадзе войск, якая датычыць будаўніцтва жылля для афіцэраў. На праўленні таварыства «Забудова» мы вырашылі на плошчах, якія былі адведзены пад другую чаргу завода буйнапанельнага домабудавання, размясціць па прапанове Міністэрства абароны прадпрыемства па выпуску газабетонных вырабаў.

Гэта — выдатны будаўнічы матэрыял, які па многіх параметрах пераўзыходзіць жалезабетон. З газабетону можна будаваць дамы любой канфігурацыі да пяці паверхаў. Жыллё з яго з'яўляецца больш камфортным для чалавека. У тым, што гэты завод будзе ў нас, выйграюць усе заказчыкі, акцыянеры «Забудовы».

— Хто і як можа стаць акцыянерам «Забудовы»? І што ён, як кажуць, будзе з гэтага мець?

— Шлях тут адзін — набыць яе акцыі. Для юрыдычных асоб яны прадаюцца коштам 100 тысяч рублёў кожная на агульную суму за 3 мільёны рублёў. Для грамадзян — па цане 100, 250 і 1.000 рублёў кожная.

Акцыянерамі могуць быць прадпрыемствы і арганізацыі любых форм уласнасці і галіновай прыналежнасці. Па жаданню яны маюць магчымасць укладваць сродкі ў развіццё магутнасцей арганізацый і прадпрыемстваў - акцыянераў. За гэта ўладальнікі акцый будуць мець магчымасць набываць на дагаворных пачатках дэфіцытныя будаўнічыя канструкцыі і вырабы, ажыццяўляць заказ на ўзвядзенне жылля.

Акцыянерны фонд «Забудовы» шырока выкарыстоўваецца для садзейнічання прадпрыемствам і арганізацыям, якія з'яўляюцца яе членамі, у развіцці іх вытворчасці і сацыяльнай базы. Яны маюць першачарговае права атрымання пазыкі за параўнаўча невялікую плату.

Як бачыце, мы не чакаем рынку, а самі ствараем яго, імкнёмся своечасова «ўпісацца» ў рыначныя адносіны, законы і структуры. Бо, хто спазніцца, той прайграў.

ТАВАРЫ НА ПАПЕРЫ

Што перашкаджае жыць на новым месцы перасяленцам з забруджанай зоны

У апошнія 2 — 3 гады вялікія перамены адбываюцца ў Чысці. Прыгожы сучасны пасёлак расце на месцы былой ціхай вёсачкі.

Зусім невыпадкова сюды пераехалі жыць 1.300 чалавек, якія пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы. Для іх узводзіцца шмат жылля. Толькі сёлета на будаўніцтве 100 кватэр будзе асвоена больш за пяць мільёнаў рублёў.

Кватэры ўжо размеркаваны паміж перасяленцамі. Людзі думаюць, як іх абжыць, а галоўнае, дзе ўзяць хаця б самую простую мэблю, іншыя рэчы, без якіх немагчыма наладзіць больш-менш нармальны быт. Таму з раёна ў Мінскі аблвыканком яшчэ ў сакавіку звярнуліся з просьбай выдзеліць дадатковыя фонды для патрэб перасяленцаў.

У красавіку адтуль у раён «спусцілі» паперу за подпісам загадчыка аддзела рыначных тавараў А. Іванкова. У ёй сцвярджаецца, што на такія тавары, як халадзільнікі, тэлевізары, пральныя машыны, пыласосы, аднапрадметная мэбля і шэраг іншых рэчаў, у Маладзечанскім раёне прадугледжаны фонды для забеспячэння 345 сямей перасяленцаў.

Але чысцінскія перасяленцы не былі прадугледжаны, а дадатковае выдзяленне тавараў «не прадстаўляецца магчымым» для выканкома. І таму яго прадстаўнік Іванкоў выказаў слушную параду: усе пытанні, якія звязаны з арганізацыяй гандлю і абслугоўваннем насельніцтва, вырашаць з выканкомам райсавета.

У Чысці гэтыя пытанні даўно наспелі. Два магазіны «для насельніцтва» часова размешчаны ў прыстасаваных падвалах жылых дамоў, куды ў час пік нават зайсці нельга з-за цеснаты. Пачалася рэканструкцыя старых магазінаў: харчовага і прамтаварнага. На гэта, як і на будаўніцтва яшчэ 50 кватэр для перасяленцаў, паляпшэнне ўмоў іх жыцця і адпачынку, умацаванне здароўя (з гэтай нагодай вядзецца будаўніцтва спарткомплексу), а таксама на вырашэнне іншых бытавых праблем у 1992 годзе спатрэбіцца 6 мільёнаў рублёў.

І гэтую суму трэба выдзеліць, калі мы не на словах, а на справе клапоцімся аб ахвярах чарнобыльскай катастрофы.

● Тут размешчаны галоўны штаб асацыяцыі.
● Шмат карысных распрацовак стварылі галоўны тэхнолаг Віктар КУПЦОЎ, вядучы тэхнолаг Уладзімір ІСАЕНКА, вядучы канструктар Станіслаў КУПРЭЙЧЫК.
● Прасторны дзіцячы сад, відэатэка, пляцоўкі для гульняў — усё гэта пабудавана для маленькіх жыхароў у жылым раёне. Цікава дзятве з выхавальніцай Нінай ХАЛЯЗНІКАВАЙ.

САБАКА НА СЕНЕ

ЦІ БУДЗЕ НАРЭШЦЕ ВЫКАНАНЫ ЗАГАД № 36 ПА «БЕЛСЕЛЬБУДУ»!

Не падумайце, што ў «Забудовы» зусім няма нядобразычліўцаў. Як і кожнай новай справе, ёй даводзіцца пераадольваць розныя перашкоды. Часам яны ўзнікаюць зусім на роўным месцы, штучна, недарэчнасць іх відавочная ўсім, у тым ліку і тым, ад каго залежыць вырашэнне пытанняў... І простая, на першы погляд, праблема набывае скандальны характар, трапляе ў разрад складаных з-за амбіцыйнасці, падзення выканаўчай дысцыпліны, няўвагі да распараджэнняў вышэйстаячай арганізацыі.

Сёлета Слуцкая МПМК-225 вырашыла выйсці з Чысцінскай асацыяцыі. Нельга сказаць, што ў Чысці абрадаваліся гэтай навіне, але і не сумавалі моцна. Устрывожыліся тады, калі даведаліся, што случчане прыхапілі з сабой даволі «тлусты» кавалак маёмасці асацыяцыі ў выглядзе вытворчай базы ў Салігорску.

Узнік канфлікт. Асацыяцыя запатрабавала вярнуць тое, што ёй належыць па праву. У сваю чаргу ў МПМК-225 сцвярджалі, што без гэтай базы ім не выжыць, яна ім патрэбна як паветра.

У ролі трацейскага суддзі тут выступіў «Белсельбуд». Была створана кампетэнтная камісія, якая з выездам на месца ва ўсім дэталёва разабралася. І вось што высветлілася. У 1986 годзе пасля аб'яднання «Мінсельбуда» і «Белміжкалгасбуда» таксама аб'ядналі Салігорскую ПМК-16 і Старобінскую МПМК-100. У выніку гэтых рэфарматарскіх зрухаў база ў Салігорску трапіла на баланс МПМК-225. Яе, як адзначалі правяраючыя, там выкарыстоўвалі нерацыянальна. За гэтыя гады зусім давялі да ручкі, толькі ў апошні час пачалі рамантаваць.

А вось асацыяцыі база сапраўды жыццёва неабходная для мантажу дамоў, якія вырабляе чысцінскі завод. Але ў першую чаргу гэты канфлікт б'е па сельскіх жыхарах Любанскага, Салігорскага, Старадарожскага, Капыльскага, Клецкага і Слуцкага раёнаў, дзе парушыліся вытворчыя сувязі асацыяцыі. Сотні сем'яў своечасова не пераселяцца ў новыя кватэры. Стварaць жа новую будаўніча-мантажную базу ў гэтым рэгіёне асацыяцыя не мае сродкаў. А там, дарэчы, яна мае заданне ў бліжэйшыя гады ўзвесці каля ста тысяч квадратных метраў жылля. Зараз гэтая праграма пад пагрозай зрыву.

Улічваючы ўсе гэтыя абставіны, старшыня «Белсельбуда» Л. Чура 17 ліпеня г. г. у загадзе № 36 канстатаваў, што салігорская база бязвыплатна перададзена Чысцінскай асацыяцыі. Але ўжо снежань на двары, а МПМК-225 не спяшаецца падпарадкоўвацца загаду. Яе кіраўнікі прапаноўваюць выкупіць базу за вялікія грошы, хоць ведаюць — асацыяцыя з гэтым не пагодзіцца.

Цікавая сітуацыя ўтварылася ў Салігорску на шматпакутнай базе. Там на другі дзень пасля выдання загаду № 36 на агульным сходзе калектыву (наіўныя людзі) быў прыняты статут таварыства з абмежаванай адказнасцю па праектаванню і будаўніцтву дамоў, вытворчасці матэрыялаў, рамонту жылля і г. д. Але працаваць яно не мае магчымасці. Няўжо, як у добрыя старыя застойныя часы, Л. Чура павінен выдаць яшчэ адзін загад па безумоўнаму выкананню папярэдняга загаду.

ЗА ЕЎРАПЕЙСКІ СТЫЛЬ

МІЖНАРОДНЫЯ КАНТАКТЫ І КАНТРАКТЫ «ЗАБУДОВЫ»

У Чысці нам адразу кінуліся ў вочы дамы пад цёмна-чырвонай чарапіцай. На фоне да суму аднолькавых дахаў пад шэрым, нярэдка счарнелым, а то і ўвогуле паросшым мохам шыферам вясковых хат гэтыя дамы выглядалі неяк святочна, можна нават сказаць, урачыста. І адначасова нам здалося, што жыць у тых дамах больш прыемна і ўтульна. Можа, таму ў цывілізаваных еўрапейскіх краінах жыллё, як правіла, крыюць чарапіцай, а шыферам — пераважна вытворчыя памяшканні, розныя сховішчы і г. д.

Зразумела, там могуць дазволіць сабе такую раскошу, а ў нас таго ж шыферу селянін днём з агнём не знойдзе. Ці да чарапіцы сёння нашым вясковым забудоўшчыкам! Галоўнае, каб зверху не капала, а чым пакрыты дах, няважна. Што тут скажаш? Тыповае праяўленне псіхалогіі беднасці, якую прывілі нашым людзям за апошнія дзесяцігоддзі.

У Чысці, на шчасце, здолелі ўзняцца над скажонай татальным дэфіцытам будаўнічых матэрыялаў свядомасцю і вырашылі, нягледзячы на расходы, што ў сувязі з гэтым крыху павялічыліся, новыя дамы крыць чарапіцай. Спачатку яе завозілі з Літвы (тады яна яшчэ была братняй рэспублікай), а потым усё часцей сталі задумвацца над пытаннем: а чаму б самім не наладзіць выпуск чарапіцы? Не багі ж яе абпальваюць. Вось толькі дзе ўзяць імпартнае абсталяванне? Дакладней, валюту на яго. Пашукалі — знайшлі. У Італіі набылі лінію па вырабу чарапіцы, італьянскія спецыялісты дапамаглі яе змантціраваць. У Эстоніі, дзе ўжо працуе такая лінія, чысцінскія спецыялісты прайшлі навучанне. А каб зацікавіць працуючых тут людзей, на базе гэтай вытворчасці адкрылі малое прадпрыемства. Яго калектыў—сем чалавек — за змену выпускае 2 тысячы штук чарапіцы. А працуе прадпрыемства ў дзве змены.

Як расказаў нам яго дырэктар М. Трацікоў, пры ўдалым спалучэнні абставін тут мяркуецца пашырыць аб'ёмы вытворчасці чарапіцы і ў 1992 годзе выпусціць мільён плітак. Прычым рознага колеру. Акрамя чырвонага і карычневага, па густу заказчыка можна будзе вырабляць жоўтыя, зялёныя, шэрыя, чорныя пліткі.

МП працуе крыху больш трох месяцаў, але сваёй прадукцыяй ужо зацікавіла многіх спажыўцоў у рэспубліцы і за яе межамі. Безумоўна, чарапіца, нягледзячы на даволі высокую цану — 7—8 рублёў за штуку, будзе ісці нарасхват. Каб прадбачыць гэта, не трэба быць празарліўцам, а вось каб задаволіць попыт на дахавае крыццё для аб'ектаў, якія будуе асацыяцыя (і з выгадай прадаваць іншым), то магутнасцей толькі аднаго МП зусім недастаткова. Таму асацыяцыя ўжо завяршае перагаворы з сусветна вядомай германскай фірмай «Браас» па будаўніцтву ў Чысці буйнога завода па выпуску чарапіцы розных колераў магутнасцю да 20 мільёнаў штук у год. Прадукцыя «Браас» дзякуючы высокім спажывецкім уласцівасцям карыстаецца велізарным попытам на ўсіх кантынентах. У многіх краінах працуюць філіялы фірмы.

Плённа супрацоўнічае Чысцінская асацыяцыя яшчэ з адной нямецкай фірмай, якая спецыялізуецца на дрэваапрацоўцы. З удзелам фірмы стварылі сумеснае прадпрыемства «Белхольц». Нямецкія станкі — наша драўніна. Вырабамі з яе — дошкамі для падлогі, паркетам разлічваюцца з фірмай за абсталяванне. Частку вырабаў прадаюць за мяжу — валюта патрэбна на пашырэнне вытворчасці, для набыцця сыравіны. Напрыклад, чырвонага дрэва ў В'етнаме для паркету.

З пастаўкамі драўніны тут пакуль усё ў парадку. Чысцінскія гаспадары наладзілі дзелавыя ўзаемавыгадныя сувязі з лесанарыхтоўшчыкамі Сібіры і Амурскай вобласці. У выніку «Белхольц» з якаснага лесу вырабляе якасную дошку, паркет, якімі будуць насцілаць падлогі ў дамах заказчыкаў асацыяцыі.

...На стале І. Някрасава, намесніка кіраўніка Чысцінскай асацыяцыі па сацыяльных пытаннях, ляжала міжнародная тэлеграма. «Адкуль?» — пытаемся. «З Венгрыі, — гаворыць Іван Іванавіч. — Сёння наш прадстаўнік выязджае ў Вільнюскі аэрапорт сустракаць трох прадстаўнікоў дзелавых колаў гэтай краіны. Будзем весці перагаворы. А вось аб чым, пакуль прамаўчу, патэлефануйце праз тыдзень, тады скажу».

Мы пазванілі. «Дамовіліся з венграмі супрацоўнічаць», — сказаў Някрасаў.

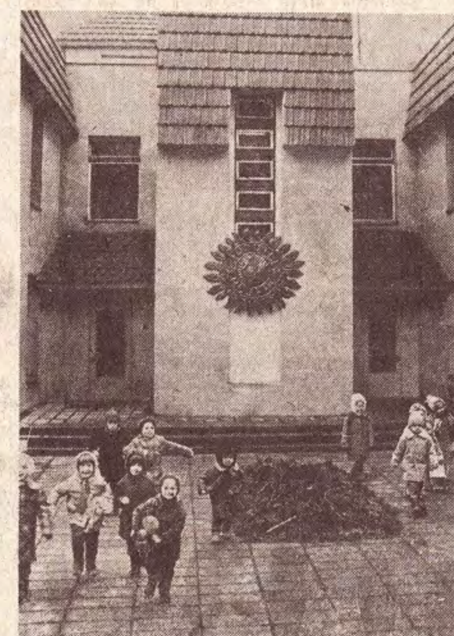

НА ЗДЫМКАХ:
● Чарапіцу, падрыхтаваную да адпраўкі, аглядае інжынер-тэхнолаг Тамара КУЛІШ
● На канвееры панелі для сцен
● З дапамогай сучаснай камп'ютэрнай тэхнікі праводзіць разлікі бухгалтар Ларыса МУСКАЯ
● Сучасная архітэктура — характэрная рыса жылога раёна будаўнікоў.

Каардынаты «Забудовы»: 222321, Мінская вобласць, Маладзечанскі раён, пасёлак Чысць. Тэлефоны: 99-3-76, 99-1-35, 33-50-72 (офіс у Мінску).

Старонку падрыхтавалі Леанід ЛАХМАНЕНКА і Яўген ГЯСЕЦКІ (фота).

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ГАНДАЛЬ... НА СТАДЫЁНЕ

Маскоўскія ўлады вырашылі з 21 снежня праводзіць на Цэнтральным стадыёне імя У. І. Леніна ў Лужніках гандлёвы рэчавы рынак. Арэна, на якой праводзіліся буйнейшыя міжнародныя спартыўныя спаборніцтвы, у тым ліку і Алімпійскія гульні, будзе па выхадных днях аддавацца на ўладу рыначных адносін. Адміністрацыя мае намер атрымліваць з пакупнікоў па тры, а з гандляроў — ажно па пятнаццаць рублёў за ўваход. Дарэчы, на мінскім стадыёне «Дынама», дзе таксама з нядаўняга часу працуе рэчавы рынак, і адны і другія абыходзяцца толькі двума рублямі.

«Новы дзень» бывае толькі два разы на тыдзень

ЖЛОБІН. Галоўны біч газет — дэфіцыт паперы нарэшце дабраўся і да жлобінскай раённай газеты «Новы дзень». Пачынаючы з мінулага тыдня газета пачала выходзіць не тры, як раней, а два разы на тыдзень. Адзначым, што на такі непапулярны крок ужо з чэрвеня бягучага года пайшлі пятнаццаць раённых газет Гомельскай вобласці. І гэта ў той момант, калі з кожным годам тыраж «Новага дня» павялічваецца.

Бургамістр здзіўляецца. Пакуль...

КОБРЫН. (Ю. Анатольева). Швейцарскі горад Гляруc і беларускі Кобрын наладжваюць партнёрскія адносіны. Шмат добрага зроблена на шляху збліжэння жыхароў гэтых еўрапейскіх гарадоў.

У Кобрын для вывучэння магчымасцей новых кантактаў прыязджаў бургамістр Гляруса Генрых Эбелі. Ён аптымістычна ацэньвае развіццё партнёрскіх сувязей.

Аднак вялікае здзіўленне ў бургамістра выклікаў мясцовы жыццёвы факт. Летась і сёлета ў час сваіх візітаў у Кобрын ён жыў у адным і тым жа нумары мясцовай гасцініцы. У ванным пакоі тры абліцовачныя пліткі, якія адваліліся, ляжалі на падлозе і летась, і сёлета. Бургамістр здзіўляўся адсутнасці перамен у маленькай гасцініцы на фоне велізарных падзей у рэспубліцы.

НА УСЯЛЯКІ ПРАЕКТ ЗНОЙДЗЕЦЦА ЭКСПЕРТ

Выканкам Канфедэрацыі працы Беларусі разам з выканаўчым бюро Незалежнага прафсаюза гарнякоў Беларусі звярнуліся ў Міжнародную арганізацыю працы з просьбай правесці экспертызу прынятага ў першым чытанні законапраекта Рэспублікі Беларусь аб прафсаюзах і зрабіць заключэнне аб адпаведнасці яго міжнародным нормам і абавязкам. Тэкст праекта на рускай і англійскай мовах перададзены ў Маскоўскае аддзяленне Міжнароднай арганізацыі працы.

ДРУЖНА — НЕ ГРУЗНА

Асацыяцыя мнагадзетных сем'яў Навапалацка адсвяткавала сваю першую гадавіну. Урачыстасці прайшлі ў Палацы культуры нафтаперапрацоўшчыкаў. За мінулыя месяцы арганізацыя вырасла з 13 да 160 сем'яў, якія маюць трох і больш дзяцей. І працягвае расці.

Людзі на справе пераканаліся: разам лягчэй адстойваць свае правы, выхоўваць, рыхтаваць да дарослага жыцця дзяцей. А гэта так няпроста пад шматпудовым прэсам інфляцыі, пустых прылаўкаў, здзічэння нораваў.

Цяпер асацыяцыя выходзіць на новы віток свайго развіцця. Паралельна з пошукам мецэнатаў, у ролі якіх выступаюць буйныя прамысловыя прадпрыемствы горада, мнагадзетныя [illegible] вырашылі [illegible] у стварэнні новых рабочых месц. Пачалі з малога—са швейнай майстэрні. Праблем шмат, але справа рухаецца. Так што з упэўненасцю можна сказаць: мнагадзетныя маці Навапалацка чым далей, тым больш паспяхова будуць апранаць дзяцей у абноўкі ўласнага пакрою.

У. АНТОНАЎ.

НАВІНЫ СТАЛІЦЫ

У Мінску па ініцыятыве Беларускага народнага фронту адбыўся мітынг на плошчы перад Домам урада. Яго тэма — «Пытанні незалежнасці рэспублікі, выхаду з эканамічнага і палітычнага крызісу, сацыяльнай абароны насельніцтва».

На здымку: у час мітынгу.

Фота Уладзіміра МЯЖЭВІЧА. (БЕЛТА).

На дахах яшчэ не едуць

БРЭСТ. (Ю. Фёдарава). Ля савецка-польскай граніцы — небывалая для зімы калона легкавых аўтамашын і турысцкіх аўтобусаў даўжынёй у некалькі кіламетраў.

Чым растлумачыць усплёск камерцыйнага турызму?

Нягледзячы на жорсткія выпрабаванні чаргой і халадамі, людзі ў аўтамабільнай чарзе выглядаюць усё ж такі больш цывілізаванымі, чым тыя, хто рызыкнуў у гэтыя дні накіравацца за мяжу па чыгунцы. На Брэсцкім вакзале — малюнак часоў грамадзянскай вайны: вялікая колькасць людзей і клункаў. Праўда, на дахах вагонаў яшчэ не едуць. У залах вакзала даўно не прыбіраецца: прыбіральшчыцам не прабіцца. Сур'ёзна паўстае праблема інфекцыйнай эпідэміі.

Прыватныя паездкі з-за пагрозы эпідэмій улады Брэста, як вядома, забаранілі. Аднак ёсць нямала выключэнняў. І многія з падарожнікаў маюць апраўдальныя дакументы для такіх выключэнняў: бізнес, хвароба блізкіх і г. д.

ПЕРАРЭЗАЛА ГОРЛА...

Пакутлівы спосаб развітацца з жыццём выбрала 77-гадовая старая з Мінска. У прысутнасці сваякоў яна закрылася ў туалеце і нажом перарэзала сабе горла. Да прыбыцця «хуткай дапамогі» няшчасная памерла.

Пракуратура вядзе праверку ўсіх абставін гэтага здарэння.

ДАМ МІЛЬЁН!

НАВАГРУДАК. Жыхарка Мурманска, нейкая грамадзянка К., абяцае папоўніць бюджэт Навагрудка адразу на 1 мільён рублёў. Якім чынам? А проста ў яе «з'явіліся віды» на гастраном «Юбілейны» і прамтаварны магазін «Дружба». Дарэчы, такую зацікаўленасць час ад часу выказваюць і іншыя асобы з суседніх рэспублік, але пра мільёны гаворка яшчэ не заходзіла.

На арэне цырка — Вольга Кармухіна

Сапраўдны «зорны» дождж выпаў у апошні час над Мінскам. Ірына Алеграва, «Тэхналогія», Андрэй Макарэвіч з вечнай «Машынай часу», абодва Прасняковы — старэйшы і сярэдні, Віктар Салтыкоў. А напярэдадні Новага года ў сталіцу завітае яшчэ адна «зорка» — Вольга Кармухіна, пераможца мінулагодняга шоу «50×50», лаўрэат конкурсаў «Юрмала-88» і «Залаты Арфей», карацей кажучы, спіс зайздросны. У сталіцы Беларусі Кармухіна аддасць на суд гледачоў сваю новую праграму «За гранню слоў».

ДЗЕЦІ Ў АГНІ

Наступленне зімы не радуе пажарных: з надыходам халадоў колькасць пажараў павялічваецца.

Трагедыя разыгралася ў пятніцу ў вёсцы Асобіна Гомельскага раёна ў кватэры грамадзянкі З., маці шасцярых дзяцей, разведзенай, былой даяркі, якая знаходзіцца цяпер у водпуску па догляду за дзіцем. Маці напаліла печ і адправілася ў Гомель па сваіх справах, пакінуўшы дома траіх дзяцей — дзевяці месяцаў, чатырох і пяці гадоў ад роду без нагляду.

Цяпер ужо ніхто не можа сказаць, ад чаго адбыўся пажар. Яго ўбачыла старэйшая дачка, якая вярталася са школы... Але што-небудзь зрабіць было ўжо позна — трое малых дзяцей загінулі, задыхнуўшыся ад дыму.

БелаПАН.

АЛКАГОЛЬНЫЯ СТРАСЦІ-МАРДАСЦІ

ПІНСК. Кожны дзень прыносіць якія-небудзь сенсацыі, звязаныя з набыццём моцных напіткаў. Вось толькі апошнія факты. Загадчыца магазіна ў вёсцы Гальва Т. Капытнік умудрылася прадаць без талонаў 12 тысяч бутэлек віна і гарэлкі. Рабочы завода кандытарскіх вырабаў Л. Паноў, ідучы з работы, прыхапіў з сабой 38 літраў спіртавога соку.

У бягучай крымінальнай хронікі фігуруюць і «матарызаваныя» гандляры алкаголем. Героем тыдня, безумоўна, стаў нідзе не працуючы Л. Глінскі, які прадаваў са сваіх «Жыгулёў» гарэлку па сотні за бутэльку. Схоплены на месцы злачынства, спекулянт сумна выслухаў прыгавор: 5 тысяч рублёў штрафу. Яго памочнік па «камерцыі» М. Італьянкін, які прадаваў з машыны віно (таксама не па дзяржцане), «зарабіў» штраф у 1.000 рублёў.

На жаль, не абышлося і без ахвяр. Імі сталі тры работнікі аб'яднання «Водбудтранс», якія ўзяліся падрамантаваць легкавік госцю з Малдовы. Той чэсна расплаціўся і на развітанне прапанаваў выпіць віна з яго каністры. Фінал аказаўся трагічным: двое пінчан памёрлі, трэці — знаходзіцца ў бальніцы.

У доме № 29 па вуліцы Пуліхава г. Мінска жыў і працаваў вядомы беларускі пісьменнік, заслужаны дзеяч культуры, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР Кастусь Ціханавіч Кірэенка. Нядаўна тут адбылося адкрыццё мемарыяльнай дошкі. Было сказана шмат добрых слоў пра пісьменніка, да дошкі ўскладзены кветкі.

Фота М. АМЕЛЬЧАНКІ.

Выпуск падрыхтавалі І. КАРНЕЙ, А. КОКТЫШ, А. СЛАНЕЎСКІ, С. СУЛКОЎСКІ, І. ШЧУЧЭНКА. Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

У ПАЛКУ БІРЖАЎ ПРЫБЫЛО...

Першыя таргі аб'явіла універсальная таварна-сыравінная біржа ў Гродна. У ліку яе заснавальнікаў — гродзенскія аб'яднанні «Азот» і арэнднае прадпрыемства «Хвалія», аб'яднанні «Лакафарба» з Ліды і «Ваўкавыскцэментнашыфер», слонімская камвольна-прадзільная фабрыка і народнае прадпрыемства «Альбертын», некалькі прадпрыемстваў з Баранавіч, Воранава і іншых гарадоў рэспублікі, а таксама навукова-вытворчая фірма «Адэль» з Екацярынбурга і «Ксенія» з Вільнюса. Усе яны атрымалі права бясплатна адкрыць свае брокерскія канторы. Новым удзельнікам прыйдзецца купляць часовыя або пастаянныя месцы адпаведна за 100 і 400 тысяч рублёў.

На торгах, якія намечана правесці ўжо 20 снежня ў гродзенскім Доме тэхнікі, будуць прапанаваны ў шырокім асартыменце будаўнічыя матэрыялы, мінеральныя ўгнаенні, лес, мэбля, аўтамабільныя запчасткі, металы і многае іншае. Біржа актыўна шукае новых пастаўшчыкоў, завязвае дзелавыя адносіны з таварнымі, сыравіннымі і іншымі біржамі іншых рэгіёнаў.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ, кар. БЕЛТА.

Гродна.

РАДЫЁПЕРАХВАТ

БІ-БІ-СІ

● Украіна абавязкова падыдзе да таго этапу, калі на месцы Чарнобыля будзе створаны Міжнародны цэнтр па вывучэнню вынікаў катастрофы. Аб гэтым заявіў у Лондане намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Украіны У. Грынёў.

● Нягледзячы на сваю ізаляцыю і адсутнасць дакладна акрэсленай ролі, Гарбачоў не будзе спяшацца падаваць у адстаўку. Як юрыст па адукацыі, ён бачыць цяпер сваю ролю ў тым, каб дабіцца стварэння ўстойлівых законных структур, якія б перашкодзілі адраджэнню сталінізму. У Гарбачова сёння цяжкае становішча: ён застаўся без работы, урадавага апарату, ён страціў давер народа і стаў аб'ектам злосных нападак. Але каб пайсці ў адстаўку, Гарбачоў павінен выбраць зручны момант. Пакінуць пасля сябе вакуум улады— значыць даць магчымасць азлобленым кансерватарам арганізаваць новы пераварот. І яшчэ — Гарбачоў па звычцы будзе цягнуць час. На гэта ён майстар.

СУСВЕТНАЯ СЛУЖБА МАСКОЎСКАГА РАДЫЁ

● Саветнік Б. Ельцына Г. Старавойтава лічыць, што Расія не павінна выдаваць Хонекера ці каго-небудзь іншага Германіі. Бо паміж гэтымі краінамі няма двухбаковага пагаднення аб узаемнай выдачы грамадзян. Таму Старавойтава назвала вельмі хісткім рашэнне расійскіх улад аб выдачы Хонекера.

● Л. Валенса выказаўся за прыцягненне да суда тых, хто нясе адказнасць за рэпрэсіі па палітычных матывах у час ваеннага становішча ў Польшчы, якое было там дзесяць гадоў назад. «Вінаватыя павінны быць пакараны», — падкрэсліў Валенса на мітынгу ў сувязі з адкрыццём помніка дзевяці шахцёрам, якія загінулі непадалёку ад горада Катавіцы ад рук службы бяспекі.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

● Кітай установіць дыпламатычныя адносіны з былымі савецкімі рэспублікамі, якія абвясцілі незалежнасць. Аб гэтым заявіў у Дэлі кітайскі прэм'ер-міністр Лі Пэн.

● Члены былой кампартыі Італіі заснавалі новую арганізацыю — партыю камуністычнага пераўтварэння. Яны абвясцілі сябе адзінымі сапраўднымі нашчадкамі камуністычнай ідэі, якая, паводле іх слоў, ніколі не памрэ. Сімвалам новай партыі будзе чырвоны сцяг з сярпом, молатам і зоркай.

● Як становяцца масонам? Вельмі проста! Масонам можа стаць кожны, незалежна ад расы, веравызнання і г. д., акрамя жанчыны. Для гэтага дастаткова атрымаць рэкамендацыю і мець добрую асабістую рэпутацыю. Хоць у самога масонства яна зусім не беззаганная. Яму прыпісваюць такія злачынствы, як смерць Моцарта, садзейнічанне французскай і рускай рэвалюцыям. Самі ж масоны імкнуцца пераканаць грамадскасць у тым, што яны займаюцца выключна дабрачыннай дзейнасцю. Але чаму тады ў масонскім кодэксе XVIII стагоддзя значылася такая жорсткая кара, як перарэзанне горла і выразанне языка за раскрыццё сакрэтаў?

● Як высветлілі даследчыкі, існавалі тры віды русалак: звычайная, індыйская і эрытрэйская. Яны ўжывалі ў ежу ўсё: расліны, рыбу, малюскаў і нават людзей, якіх завабілівалі сваімі песнямі. Хвастоў у іх не было, былі канечнасці, падобныя на хвастатыя лопасці кітоў, якія пакрываў тоўсты слой грубай скуры. Русалкі, як устанавіла навука, час ад часу зацяжарвалі і нараджалі аднаго-двух малых. Русалкі вымерлі таму, што людзі моцна забрудзілі моры і вадаёмы, дзе яны жылі. Гэтыя дзіўныя звесткі пра русалак дадзены салідным амерыканскім навуковым часопісам у артыкуле вядомага заолага.

ВЫПУСКАЕМ ЦЭНЫ НА СВАБОДУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

туацыі, калі яго пастаўкі па імпарту, а мы атрымлівалі штогод 3—4 мільёны тон, вельмі праблематычныя. І цяпер у кожнай гаспадарцы вымушаны выграбаць у засеках, каб пратрымацца да вясны. Аб прыбаўленнях у вазе і высокіх надоях гаварыць у такім становішчы цяжка.

У цэлым жа зніжэнне вытворчасці сельгаспрадукцыі складзе, відаць, каля шасці працэнтаў, а малака і мяса — 9—10 працэнтаў да ўзроўню мінулага года. Гэта вельмі адчувальная страта, хоць, як не раз гаварылі людзі з урада, за кошт скарачэння паставак у саюзны фонд харчовы прылавак рэспублікі не пабяднеў. Паабяцана захаваць ранейшыя аб'ёмы рэалізацыі мяса, малака, іншых асноўных прадуктаў на ўнутраным рынку і ў будучым годзе.

У будаўніцтве адставанне ад ранейшых поспехаў складзе прыкладна 4 працэнты. Таксама галоўным чынам з-за недапаставак матэрыялаў.

А цяпер паглядзім, што ў нашай суверэннай дзяржавы ляжыць у казне? Год назад, калі памятаеце, парламент зацвердзіў дэфіцыт бюджэту ў тры з палавінай мільярды рублёў. Але па ўзаконенай парламентам праграме стабілізацыі для кампенсавання страт з-за розніцы ў цэнах на сельгаспрадукцыю і закупляемыя земляробамі тэхніку, угнаенні ім прыйшлося перадаць з бюджэту каля двух мільярдаў, і яго дэфіцыт узрос такім чынам да пяці мільярдаў. Але калі стала ясна, што ранейшы Саюз больш не існуе, рэспубліка спыніла адлічэнні ў саюзны бюджэт і адклікала тыя грошы, якія ўжо былі пералічаны цэнтру. У выніку год завяршаецца з дэфіцытам усяго ў 1—1,3 мільярда рублёў.

ПЫТАННЕ ДРУГОЕ: Ці асірацеў завод без дзяржзаказу?

Што будзе ў надыходзячым годзе з матэрыяльнымі рэсурсамі? — з трывогай пытаюцца работнікі вытворчасці. С. Лінг, адказваючы на гэта пытанне, вобразна заўважыў, што дзяржзаказ, да якога прывыклі кіраўнікі прадпрыемстваў, асабліва абаронных галін, растаяў, як «блакітная мара, як ранішні туман».

Аддадзім належнае ўраду: каля 250 назваў відаў прадукцыі ён уключыў у пераліку-дапаўненні да двухбаковых дагавораў з суверэннымі рэспублікамі, каб забяспечыць пастаўкі ў Беларусь хоць бы 70 працэнтаў рэсурсаў ад аб'ёмаў мінулага года. Спецыялістам, ды і радавому спажыўцу, даволі цікава, відаць, будзе даведацца, што канкрэтна стаіць за гэтай сярэдняй лічбай. Дык вось, нафты мы атрымаем 78 працэнтаў да мінулагодніх паставак, бензіну — 97, дызельнага паліва — 89, мазуту — 100, газу — 102, вугалю — 79, пракату чорных металаў — 70, труб стальных — 69, угнаенняў розных відаў — ад 73 да 114, поліэтылену — 69, соды каўстычнай — 27, лакаў і фарбаў — 77, аўтамабіляў грузавых — 57, легкавых — 108, трактароў — 66, драўніны дзелавой — 88, цэменту — 99, бавоўны — 90, воўны — 101, скуранай сыравіны — 135, тканін баваўняных — 97, панчох і шкарпэтак — 139, швейных вырабаў — 99,7, абутку — 111, радыёпрыёмнікаў — 158, магнітафонаў — 100, тэлевізараў — 129, халадзільнікаў — 116, матацыклаў — 119. На гэтым завершым пералічэнне. Карціна, спадзяёмся, ясная. Праз Дзяржснаб, міністэрствы і ведамствы гэтыя квоты размяркоўваюцца па прадпрыемствах, а нехапаючую сыравіну або матэрыялы яны павінны будуць здабываць, выкарыстоўваючы прамыя сувязі.

Як бачыце, няма поўнага дастатку, але і вялікай катастрофы не прадбачыцца. Акрамя таго, створаны прадпрыемствамі стабілізацыйны фонд, некаторыя іншыя магчымасці дапамогуць адшукаць і нехапаючыя 30 працэнтаў рэсурсаў. Пры ўмове, вядома, што калектывы не будуць пасіўна чакаць, а з першых дзён пачнуць актыўна дзейнічаць.

ПЫТАННЕ ТРЭЦЯЕ: Наколькі стане даражэйшым наша жыццё?

Сёння мы ўжо амаль не сумняваемся, што ўтрымаць цэны на месцы нельга. Яны самі рвуцца ў галоп. Прычын некалькі: суседзі ў Прыбалтыцы іх ужо ўвялі, а Расія, хоць і пайшла па нашай просьбе на двухтыднёвую адтэрміноўку, таксама са студзеня ўводзіць новыя прэйскуранты. Застацца ў гордай адзіноце ў такім разе раўназначна самазабойству. Другую прычыну, якая вымушае прымаць непапулярныя меры, С. Лінг бачыць у мінулых грахах. «Прыйшла расплата за парушэнне элементарных эканамічных законаў, — сказаў ён. — Мы стараліся дапамагчы чалавеку, укладваючы яму ў рукі як мага больш асігнацый і пагарджаючы пры гэтым залатым правілам, што грошай павінна быць столькі, колькі ёсць тавару. Грашовыя даходы вырваліся прыкметна ўперад, а старая калымага тварнай вытворчасці безнадзейна адстала. Рынак апусцеў у маштабах усёй краіны».

Ці магла рэспубліка правесці грашовую рэформу, як планавалася, яшчэ тры гады назад? Былі ж падрыхтаваны і прэйскуранты, і атрымана «добра» цэнтральнага ўрада. «Мы не адважыліся, — сказаў С. Лінг, — з-за таго, што Беларусь, якая крочыла па ўсіх паказчыках у шарэнзе лідэраў, па даходах сваіх грамадзян безнадзейна адставала ад сваіх суседзяў, якія дасягнулі меншых поспехаў. Мы лічылі, што гэта несправядліва, і першымі ў Саюзе знялі абмежаванні на фонды спажывання». Сёння сярэднія ўзроўні зарплаты ў Беларусі, на Украіне і ў Расіі выраўняліся. Але зручны час для правядзення рэформы ўпушчаны.

Якія ж цэннікі мы ўбачым праз два тыдні? На іх, вядома, не можа не адбіцца, што аптовыя цэны на прамысловыя тавары і прадукты адпускаюцца на свабоду. Ёсць, праўда, невялікі пералік асноўных відаў сыравіны, на якія ўстанаўліваюцца ўзгодненыя цэны. Гэта не азначае, што яны застануцца нязменнымі, але павысяцца да пэўнай мяжы. Напрыклад, з Расіяй дасягнута дагаворанасць, што цана на нафту ўзрасце ў пяць разоў — з 70 да 350 рублёў за тону. Заўважым, што на біржы яна прадаецца ўжо сёння за паўтары-дзве тысячы рублёў. Павышэнне кошту паліва і энергарэсурсаў непазбежна павышае цану практычна на ўсё.

Натуральным у такой сітуацыі трэба лічыць і прадастаўленне свабоды цэнам на прадукты харчавання. Спецыялісты суцяшаюць нас тым, што яна паднімецца толькі ў 3—4 разы. У якія лічбы гэта выльецца? Паводле папярэдніх разлікаў, кілаграм мяса будзе каштаваць у сярэднім 40 рублёў, літр малака — 2,5 рубля, кілаграм сыру — каля 30, каўбасы варанай — 45, паўвэнджанай — 60, цвёрдага вэнджання — звыш ста рублёў, кілаграм цукру — 8, масла — больш чым 50 рублёў, дзесятак яек—6, бутэлька гарэлкі — каля 50 рублёў. Цэны на хлеб узрастуць у сярэднім у чатыры разы.

Намнога даражэй будзе каштаваць нам жыллё. Кватэрная плата і камунальныя паслугі падаражаюць прыкладна ў 6 разоў, адзін кілават электраэнергіі будзе каштаваць 16 капеек, прычым аднолькава ў горадзе і ў вёсцы, у некалькі разоў узрасце кошт і транспартных паслуг.

ПЫТАННЕ ЧАЦВЕРТАЕ: якія ў нас шанцы выжыць?

Урад, як паведаміў С. Лінг, прадумаў меры сацыяльнай абароны насельніцтва. Важнейшая з іх — павелічэнне зарплаты, пенсій, дапамог і стыпендый з 1 студзеня амаль у два разы. Адэкватна росту цэн павысіць аклады немагчыма, растлумачыў Сяргей Сцяпанавіч, таму што праз некалькі месяцаў гэта выкліча новую рэформу, патрэбен зазор паміж даходамі людзей і ўзроўнем цэн, які «адсмоктваў бы лішнія грошы і рэгуляваў попыт і прапанаванне».

З дзяржбюджэту выдзяляецца пэўная сума на датаванне кошту асобных прадуктаў і тавараў. Праўда, рабіцца гэта будзе па пэўнаму прынцыпу. Скажам, з шасці кілаграмаў сярэднямесячнай нормы спажывання мяса толькі два кілаграмы можна будзе купіць па фіксаванай цане, астатнія прыйдзецца браць без кампенсацыйных скідак. Устаноўлена норма водпуску па льготнай цане цукру, алею, некаторых іншых прадуктаў.

Урад прапануе ўстанавіць мінімум заработнай платы ў 350 рублёў, а ніжнюю стаўку тарыфнай сеткі—400 рублёў. Нагадаем, што цяпер мінімум зарплаты складае 130 рублёў. Ён будзе арыенцірам для налічэння пенсій, дапамог і стыпендый. Індэксацыя даходаў захаваецца і ў будучым годзе, але з істотнай папраўкай. Калі цяпер індэксуецца не больш чым 600 рублёў, то прапануецца ўзняць планку да 1.000 рублёў.

Усе астатнія дзесяткі, а можа, і сотні спосабаў сацыяльнай абароны працоўных, гаворыць урад, — у руках калектываў, якія атрымліваюць права прадаваць сваю прадукцыю па свабоднай цане і фарміраваць уласныя фонды спажывання. Дарэчы, са студзеня ўсе абмежаванні на іх знімаюцца.

Праўда, на велічыню гэтага фонду могуць аказаць істотны ўплыў падаткі, прапануемыя ўрадам на зацвярджэнне цяперашняй сесіі парламента.

Яўген ГАРЭЛІК, кар. БЕЛТА.

Вячэраць лепш за ўсё ў рэстаранах Багаты або Куала-Лумпура

Буйнейшы швейцарскі банк СБГ правёў нядаўна даследаванне кошту жыцця ў розных сталіцах свету

Спіс самых дарагіх з іх узначалілі сталіцы краін Паўночнай Еўропы. Толькі Токіо аказаўся здольным канкурыраваць з імі. За лідзіруючай тройкай — Осла, Токіо і Хельсінкі, з невялікім адрывам ідзе Стакгольм. Наадварот, таннасцю жыцця адрозніваюцца Каір, Багата, Маніла і Куала-Лумпур.

Нам бы іх клопаты

Пры вызначэнні кошту жыцця ўлічваліся самыя разнастайныя паказчыкі.

Па сярэдняму ўзроўню заработнай платы жыхароў паўночныя сталіцы значна ўступаюць Жэневе. Жыхары Хельсінкі атрымліваюць на трэць менш, а ў Стакгольме — ледзь не на дзве трэці. З пункту гледжання пакупной здольнасці Хельсінкі заняло сціплае 20-е месца з 48, але ўсё ж значна апярэдзіўшы шведскую сталіцу.

Рабочы дзень у еўрапейскіх гарадах намнога карацей, чым у мегаполісах азіяцка - ціхаакіянскага рэгіёна. Так, у Осла ён складае 1.538 гадзін у год, у Франкфурце — 1.650 і ў Хельсінкі — 1667; у той час, як, скажам, у Ганконгу гадавы рабочы час налічвае 2.375 гадзін!

Вельмі цікавыя і такія паказчыкі. Каб купіць кілаграмовы бохан, жыхар Стакгольма павінен працаваць 40 мінут, Хельсінкі — 27 мінут, Осла—12 і Капенгагена — толькі 4 мінуты. Каб набыць булачку з катлетай і пакецікам смажанай бульбы ў экспрэс - буфеце «Макдональдса», сярэднестатыстычны стакгольмец павінен працаваць 61 мінуту, жыхар Осла — 43, а ў Хельсінкі і Капенгагене — прыкладна 40 мінут. Жыхар Мехіка можа ім пазайздросціць. Яму ж трэба аддаць для гэтага 235 мінут працы.

Паводле даных СБГ, самыя дарагія бытавыя паслугі ў Стакгольме. Другое і трэцяе месцы займаюць Хельсінкі і Токіо. Ну, а па цэнах на алкагольныя напіткі і тытунь за сталіцамі паўночнаеўрапейскіх краін нікому не ўгнацца. Толькі па кошту легкавых аўтамабіляў Сінгапур абышоў Хельсінкі і Капенгаген.

Цяпер уявім, што вам захацелася павячэраць у рэстаране: без кулінарных празмернасцей і напіткаў. Адбіўная з агароднінай і дэсерт даражэй за ўсё вам абыдуцца ў Мадрыдзе. Крыху танней — у Тайбэі і Стакгольме. Затое ў Багаце і Куала-Лумпуры гурману ёсць дзе разгуляцца. Вячэра там будзе каштаваць у 10 разоў танней, чым у сталіцы Іспаніі, і ў пяць разоў, чым у Стакгольме.

У заключэнне аматарам казусаў можна прапанаваць правесці даследаванне ўзроўню жыцця ў Маскве і Мінску. Думаецца, што без залежнасці ад лічбавай канкрэтыкі прынцыповы вынік будзе адзін: нашы гарады — самыя танныя еўрапейскія гарады ў доларавым вымярэнні і, верагодна, самыя дарагія — у рублёвым з улікам сярэдняй заработнай платы.

Уладзімір ІЛЬЯШЭВІЧ. (ІАН).

ПАКУВАЙ ЗА КРАТАМІ «ЗЯЗЮЛЯ»...

Роздум пасля суда

Яшчэ ў 1978 годзе рашэннем народнага суда Навабеліцкага раёна Гомеля Ала Мікалаеўна Нікалаенка павінна была выплачваць аліменты на дачку Наташу на карысць Уладзіміра Піліпавіча Гарбацюка. Інакш кажучы, маці абавязвалі плаціць бацьку. З'ява, згадзіцеся, рэдкая, бо ў жыцці часцей наадварот.

У 1982 і 1984 гадах яна нарадзіла Андрэя і Таню, як сказала, ад сужыцеля Міхаіла Сцяпанавіча Жураўскага, шлюб з якім афарміла толькі ў 1988 годзе. Гэтых дзетак таксама напаткала бяда. Яны трапілі ў дзіцячы дом, бо жанчына была пазбаўлена мацярынскіх правоў. І калі яна напачатку наведвалася туды, дык у апошні час забыла да іх дарогу. І вось новы суд, які адбыўся нядаўна. За няўплату аліментаў за некалькі месяцаў Ала Мікалаеўна пазбаўлена волі на паўтара года з адбыццём тэрміну ў калоніі-пасяленні і прымусовым лячэннем ад алкагалізму.

Напачатку сямейнае жыццё ў Алы Мікалаеўны Нікалаенка складвалася даволі нармальна. Муж паважаў яе, дапамагаў па гаспадарцы, разам займаліся хатнімі справамі. Жылі яны тады ў бацькоў Уладзіміра, і, здавалася, нічога не азмрочвала іх жыцця. У 1974 годзе нарадзілася Наташа-гарэза, якая стала агульным клопатам.

Але вось Уладзіміра асудзілі, і Ала вырашыла «пагуляць» на волі, каб не ведала свякруха, каб нічога ёй рукі не звязвала. Таму і пакінула гадавалую Наташу на руках Марыі Фёдараўны, а сама вадзіла вясёлыя кампаніі, перайшоўшы жыць да сваіх бацькоў. Ды ў такі азарт увайшла, што не захацела адумацца, калі вярнуўся Уладзімір, які падаў заяву на скасаванне шлюбу. Суд канстатаваў: сям'я распалася па віне жанчыны, бо яна п'янствавала, здраджвала мужу, выхаваннем дзіцяці не займалася. І калі было вынесена рашэнне пакінуць Наташу бацьку, маці ніколечкі не засмуцілася.

А потым пайшло-паехала. П'яныя оргіі, гульбішчы... Дарэчы, за гэты час яна змяніла ажно 12 месц работы, неаднойчы звальнялася за прагулы. А потым наогул перастала працаваць. Тым больш, што падвярнуўся Міхаіл Жураўскі, які таксама не мог жыць без чаркі і з якім яны пастаянна сварыліся. Двух дзяцей, што нарадзіліся, гора-маці так «гадавала», што суд вымушаны быў перадаць іх у дзіцячы дом. Аліментаў жа на Наташу доўгі час не плаціла, ухілялася ад іх. А калі Уладзімір падаў на яе ў суд, наогул знікла з горада.

Алкаголь выветрыў з яе ўсё — чалавечую годнасць, мацярынскія клопаты, сумленне.

Такі фінал...

Заканамерным ён быў і ў Таццяны Мяжоха, якая на ўліку ў наркалагічным дыспансеры з 21 года, а дачку Аксану нарадзіла без мужа, калі яшчэ не было і 18-ці. Пазней выйшла замуж, але без гуляў ужо не магла. Ды так гуляла, што муж неаднойчы кідаўся на яе пошукі, а потым і сам запіў. Скандалы, бойкі, брудная лаянка, галодныя, недагледжаныя дзеці — вось чым усё заканчвалася.

І самае дзіўнае і абуральнае, што Таццяна працавала ў дзіцячым садку... памочнікам выхавацельніцы. Чаму яна магла навучыць падрастаючае пакаленне?

Вясёлыя кампаніі з пастаяннымі начнымі п'янкамі вадзіла і Святлана Петрачэнка. Мужа ў яе не было, і тым не менш яна стала маці траіх дзяцей ад розных мужчын. Малодшанькай Дашы ўсяго годзік, а колькі яна перанесла здзекаў! Ноччу дзяўчынка крыкам крычала, разрывалася, а маці дома не было. Старэйшыя Андрэйка і Сярожа, калі гора-маці забірала іх на выхадныя дні з кругласутачнай групы ясляў-садка, карміліся кавалачкамі хлеба з памыек, а маці ў гэты час адсыпалася пасля начных любоўных уцех. Аднойчы суседзі ўратавалі хлапчукоў: тыя ледзь не выпалі з акна шматпавярховага дома. Яны ж уціхамірылі Святлану, калі тая ў прыпадку злосці моцна агрэла Сярожку чайнікам па галаве.

***

МАЦІ-ЗЯЗЮЛІ. Страшнае слова, калі ўдумаешся ў яго сэнс. Але яшчэ страшней становіцца, калі ўявіш сабе, кім стануць іх дзеці. Яны, абдзеленыя мацярынскай пяшчотай, і зараз маюць розныя фізічныя і маральныя траўмы. Дзяржава наша і ў сённяшніх нялёгкіх умовах стараецца ўзяць такіх дзетак пад сваё крыло, вырасціць з іх паўнацэнных грамадзян. А што ж «зязюлі»? Лётаюць, куваюць, склікаюць гэткіх жа ачмурэлых ад алкаголю мужыкоў-«птахаў». Што рабіць з імі — вось у чым пытанне? Ушчуванне такім — нібы мёртваму прыпарка.

Заканадаўчым органам час падумаць ужо аб прымяненні да іх іншых, больш эфектыўных мер уздзеяння.

Н. ГЛАДЫШАВА, в. а. старшыні народнага суда Навабеліцкага раёна г. Гомеля.

Гэта цікава

Эксперыменты з генамі

Англійскія вучоныя дабіліся таго, пра што марылі яшчэ старажытныя алхімікі. З дапамогай найноўшых дасягненняў геннай інжынерыі ім удалося пераўтварыць самак у самцоў. Праўда, доследы вяліся на мышах. Даследчыкі з Англійскага савета па медыцынскіх даследаваннях лічаць, што вынікі іх пошукаў могуць дапамагчы ў выяўленні прычын узнікнення такіх хвароб, як рак. Вучоныя, аднак, папярэдзілі, што выкарыстанне геннай тэхналогіі для змянення полу чалавека можа прывесці да адмоўных вынікаў, бо мужчыны, якія з'явіліся на свет, будуць няздольныя да працягу роду. Праведзеныя англійскімі вучонымі эксперыменты будаваліся на генетычных адрозненнях мужчынскага і жаночага арганізма. Справа ў тым, што ў жаночых клетках дзве X-храмасомы, а ў мужчын — адна X і адна Y-храмасома. Вучоныя выявілі, што ген, які размяшчаецца ў Y-храмасоме, дзейнічае падобна пераключальніку, здольнаму ў корані змяніць наступнае развіццё эмбрыёна. Гэты ген атрымаў назву «Эс-Эр-Уай». Даследчыкі пераканаліся, што пры ўвядзенні спецыяльна запраграміраванага гена «Эс-Эр-Уай» у маючы дзве X-храмасомы эмбрыён мышы на свет павінен з'явіцца самец. Гэта бліскуча пацвердзілася ў ходзе эксперыментаў, калі 6 з 11 эмбрыёнаў аказаліся самцамі. У іх, аднак, былі па дзве X-храмасомы!

СВАЁЙ ХАДОЙ — ПА ЗДАРОЎЕ

Цікавы спосаб пазбавіць людзей ад вынікаў інфаркту вынайшаў аўстралійскі ўрач Джофры Корніш. Ён лічыць, што «практыкаванні, правільная дыета і лякарствы, якія скарачаюць колькасць халестэрыну ў крыві, здольныя ў большасці выпадкаў папярэдзіць хірургічнае ўмяшанне». На адным са стадыёнаў, дзе праходзяць заняткі па новай методыцы, можна назіраць цікавы малюнак. Каля 100 чалавек, жмурачыся ад яркага святла пастаянна мільгаючых лямпаў, хутка ходзяць па кругах рознага дыяметра. Гэта галоўнае практыкаванне новай методыкі. Кожны хворы ў залежнасці ад частаты пульсу і агульнага стану арганізма павінен прайсці пэўную адлегласць. Скорасць рэгулюецца пры дапамозе пульсуючых лямпаў, якія тухнуць кожныя 10 секунд. На круг хворы можа затраціць не больш як 2 мінуты, усяго ж пацыентам трэба прайсці дыстанцыю ў 15 кругоў. Адразу пасля завяршэння практыкавання ў хадакоў замяраецца пульс, а ў тых, чый стан выклікае найбольшыя апасенні, здымаецца электракардыяграма. Падобныя заняткі праводзяцца чатыры разы на тыдні, прычым па меры паляпшэння фізічных кандыцый хворых павялічваецца і адлегласць іх прагулак. Адно наведванне каштуе ўсяго 78 цэнтаў, таму многія ахвотна прыходзяць на стадыён. Больш таго, значная частка пацыентаў лічыць, што іх стан пасля некалькіх заняткаў палепшыўся. 69-гадовы Корніш пачаў распрацоўваць сваю методыку 11 гадоў назад, і з таго часу тысячы людзей займаліся хадой дзеля жыцця на маленькім аўстралійскім стадыёне.

(Па матэрыялах друку).

ВЫ СТВАРАЕЦЕ МАЛОЕ ПРАДПРЫЕМСТВА

Нашы кансультацыі

(Заканчэнне. Пачатак у № 237, 238).

— **Які прынцып павінен быць пакладзены ў аснову фарміравання сістэмы кіравання малым прадпрыемствам?**

— Кіраванне ім ажыццяўляецца ў адпаведнасці са статутам на аснове спалучэння прынцыпу самакіравання працоўнага калектыву і правоў уладальніка па гаспадарчаму выкарыстанню сваёй маёмасці. Малое прадпрыемства самастойна вызначае сваю структуру кіраўніцтва, устанаўлівае штаты, зыходзячы з унутраных патрэбнасцей.

Уласнік (заснавальнік) кіруе малым прадпрыемствам праз нанятага (назначанага, выбранага) дырэктара. Рашэнні па сацыяльна-эканамічных пытаннях, што датычаць дзейнасці малога прадпрыемства, прымаюцца працоўным калектывам і ўпаўнаважаным ім органам.

— **За кошт якіх крыніц фарміруецца маёмасць малога прадпрыемства?**

— Маёмасць у даным выпадку складаюць асноўныя фонды і абаротныя сродкі, а таксама іншыя каштоўнасці, кошт якіх адлюстраваны ў самастойным балансе малога прадпрыемства. Яно можа належаць яму на праве ўласнасці ці поўнага гаспадарчага ведання.

Крыніцамі фарміравання маёмасці малога прадпрыемства з'яўляюцца:

— грашовыя і матэрыяльныя ўзносы заснавальніка (заснавальнікаў);

— даходы, атрыманыя ад рэалізацыі прадукцыі, работ, паслуг, а таксама ад іншых відаў гаспадарчай дзейнасці;

— даходы ад каштоўных папер;

— крэдыты банкаў і іншых крэдытораў;

— капітальныя ўкладанні і датацыі з бюджэту;

— бязвыплатныя ці дабрачынныя ўзносы, ахвяраванні арганізацый, прадпрыемстваў і грамадзян;

— іншыя крыніцы, не забароненыя заканадаўствам.

Малое прадпрыемства мае права прадаваць і перадаваць іншым прадпрыемствам, арганізацыям і ўстановам, абменьваць, здаваць у арэнду, прадастаўляць бясплатна ў часовае карыстанне ці пазычаць будынкі, збудаванні, абсталяванне, транспартныя сродкі, інвентар, сыравіну і іншыя матэрыяльныя каштоўнасці, што яму належаць, а таксама спісваць іх з баланса, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам і статутам малога прадпрыемства.

— **Ці існуюць гарантыі маёмасных правоў малых прадпрыемстваў?**

— Заканадаўства забяспечвае такія гарантыі, устанавіўшы, што страты, нанесеныя прадпрыемству ў выніку парушэння яго маёмасных правоў грамадзянамі, юрыдычнымі асобамі і дзяржаўнымі органамі, кампенсуюцца прадпрыемству па рашэнню гаспадарчага суда.

— **Якія органы і якім чынам даводзяць да малога прадпрыемства планы на вытворчасць тавараў, прадукцыі, паслуг?**

— Від дзейнасці, пералік вырабляемых малым прадпрыемствам тавараў, прадукцыі і паслуг вызначаецца статутам малога прадпрыемства і дагаворам аб стварэнні і дзейнасці малога прадпрыемства.

Ніякія органы і арганізацыі не маюць права даводзіць якія б там ні было планы да малога прадпрыемства. Яно самастойна плануе сваю дзейнасць і вызначае перспектывы развіцця, зыходзячы з попыту на вырабляемую прадукцыю, работы, паслугі і неабходнасці забеспячэння вытворчага і сацыяльнага развіцця малога прадпрыемства, павелічэння асабістых даходаў яго работнікаў.

Планы гаспадарчай дзейнасці малыя прадпрыемствы складаюць на аснове эканамічных нарматываў, лімітаў і заказаў спажыўцоў з улікам спажывецкага попыту і рыначнай кан'юнктуры.

Асновай планаў з'яўляюцца дагаворы, заключаныя са спажыўцамі (пакупнікамі) прадукцыі, работ, паслуг і пастаўшчыкамі матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў.

Малыя прадпрыемствы трымаюць справаздачу аб выніках гаспадарчай дзейнасці перад заснавальнікам (заснавальнікамі) у парадку, вызначаным дагаворам аб арганізацыі малога прадпрыемства.

— **Ці маюць права дзяржаўныя органы і службовыя асобы ўмешвацца ў дзейнасць малога прадпрыемства і як быць у такім выпадку, калі гэтым умяшаннем малому прадпрыемству нанесены страты?**

— Дзяржаўныя органы і службовыя асобы могуць даваць малому прадпрыемству ўказанні толькі ў адпаведнасці са сваёй кампетэнцыяй, устаноўленай заканадаўствам. У выпадку выдання дзяржаўным ці іншым органам акта, які не адпавядае заканадаўству, прадпрыемства мае права звярнуцца ў гаспадарчы суд аб прызнанні такога акта несапраўдным.

Страты, нанесеныя малому прадпрыемству ў выніку выканання ўказанняў дзяржаўных ці іншых органаў, а таксама ў выніку неналежнага ажыццяўлення імі прадугледжаных заканадаўствам абавязкаў у адносінах да малога прадпрыемства, падлягаюць кампенсацыі гэтымі органамі. Спрэчкі аб кампенсацыі страт вырашаюцца ў судовым парадку.

— **Як павінны вырашацца пытанні матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння малога прадпрыемства?**

— Забеспячэнне з крыніц матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння малога прадпрыемства можа ажыццяўляцца заснавальнікам (заснавальнікамі).

У астатніх выпадках яно на падставе вывучэння кан'юнктуры рынку, магчымасцей партнёраў і асабліва спажыўцоў яго прадукцыі (паслуг), інфармацыі арганізуе матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне сваёй вытворчасці шляхам набыцця рэсурсаў на рынку тавараў і паслуг. Закуп рэсурсаў на рынку тавараў і паслуг ажыццяўляецца непасрэдна ў вытворцаў, у аптовым гандлі, у тым ліку на кірмашах, аўкцыёнах і ў арганізацый матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння, у іншых пасрэдніцкіх арганізацый, а таксама ў кааператываў і грамадзян.

— **Якім чынам павінна рэалізоўвацца прадукцыя і паслугі, што вырабляюцца малымі прадпрыемствамі?**

— Малыя прадпрыемствы рэалізуюць сваю прадукцыю і паслугі самастойна па дагаворах прадпрыемствам, арганізацыям, мясцовым савецкім органам, кааператывам і грамадскім арганізацыям, прадпрыемствам аптовага і рознічнага гандлю, а таксама грамадзянам. Яны маюць права адкрываць свае фірменныя магазіны ці на дагаворнай аснове аддзелы (секцыі) у дзяржаўных і кааператыўных магазінах і іншых гандлёвых прадпрыемствах.

— **Па якіх цэнах малыя прадпрыемствы вядуць разлік за спажываемыя рэсурсы, гатовую прадукцыю і паслугі?**

— Малыя прадпрыемствы робяць разлік за спажываемыя рэсурсы, гатовую прадукцыю і паслугі па цэнах, устаноўленых у адпаведнасці з заканадаўствам.

— **Ці могуць быць канфіскаваны ці выкарыстаны ў гэтым годзе сродкі?**

— Не выкарыстаныя ў гэтым годзе сродкі малога прадпрыемства пераносяцца на наступны год і канфіскацыі і падвышанаму абкладанню падаткамі не падлягаюць.

— **Якімі нарматыўнымі дакументамі ўстанаўліваюцца нормы аплаты працы работнікаў малых прадпрыемстваў?**

— У адрозненне ад іншых прадпрыемстваў малое прадпрыемства можа самастойна вызначаць формы і сістэмы аплаты працы (калектыўную і індывідуальную). Пры распрацоўцы канкрэтных тарыфаў і акладаў, з мэтай аблягчэння гэтай работы, малыя прадпрыемствы могуць выкарыстоўваць дзеючыя тарыфныя стаўкі і службовыя аклады, ці ўмовамі аплаты працы адпаведна з'яўляюцца дзеючыя ў арганізацыях.

— **Ці нае права малое прадпрыемства самастойна ўстанаўліваць свае віды работнікаў і аплату, дадатковыя адпачынкі, льготы, заахвочваць работнікаў, якія не з'яўляюцца членамі працоўнага калектыву малога прадпрыемства?**

— Працоўны калектыў малога прадпрыемства самастойна вызначае для сваіх работнікаў дадатковыя адпачынкі, скарочаны працоўны дзень і іншыя сацыяльныя льготы ў межах заробленых сродкаў, што накіроўваюцца на спажыванне.

— Малое прадпрыемства заахвочвае работнікаў медыцынскіх, дзіцячых, культурна-асветных, навукова-даследчых і іншых устаноў, арганізацый прадпрыемства, а таксама іх работнікаў, якія накіроўваюцца ім у адпаведнасці з заключанымі дагаворамі на работу ці ў якасці слухачоў і г. д.

— **З якога моманту малога прадпрыемства лічыцца ліквідаваным?**

— Малое прадпрыемства лічыцца рэарганізаваным ці ліквідаваным з моманту выключэння яго з рэестра дзяржаўнай рэгістрацыі.

— **Як павінен вырашацца лёс работнікаў рэарганізаванага ці ліквідаванага малога прадпрыемства?**

— Пры рэарганізацыі і ліквідацыі малога прадпрыемства ўсім звольненым работнікам дзяржава гарантуе іх правы і інтарэсы ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Падрыхтавалі да друку
М. БАЖКО,
П. БАРТАШ
(т. 32-35-91).

АД РЭДАКЦЫІ. Тыя чытачы газеты, каго цікавіць больш поўная інфармацыя аб дзейнасці малых прадпрыемстваў, парадку іх рэгістрацыі і інш., могуць звяртацца за кансультацыямі ў Службу юрыдычнай дапамогі Саюза малых прадпрыемстваў Рэспублікі Беларусь па адрасу: г. Мінск, вул. Берсана, 14, пакой 611 ці па тэл. 20-93-41.

«Пеказет» прадстаўляе

Хараство палацаў з розных краін свету змогуць убачыць наведвальнікі новай выстаўкі, якая адкрылася ў адной з залаў дзяржаўнага музея Рэспублікі Беларусь у Мінску. У фатаграфіях прадставіла дзейнасць сваіх майстэрань за 41 год сусветна вядомая польская фірма па рэстаўрацыі помнікаў даўніны «Пеказет» — ПКЗ.

Амаль у дваццаці краінах свету здзяйснялі цуды польскія рэстаўратары, узнімаючы часта з руін і попелу цудоўныя помнікі, храмы, палацы, дамы, цэлыя архітэктурныя комплексы. Ад навуковых даследаванняў і праектавання да будаўнічых работ і непасрэдна рэстаўрацыі, — такі дыяпазон дзейнасці гэтага унікальнага дзяржаўнага прадпрыемства з Варшавы, аддзяленні якога ёсць у многіх польскіх гарадах. У хуткім часе паявіцца яно і ў Мінску.

— У Беларусі і Польшчы ёсць 500 гадоў культурнага супрацоўніцтва, — сказаў на адкрыцці выстаўкі консул Генеральнага консульства Рэспублікі Польшча ў Мінску Марэк Галкоўскі.— Практычна нашы дзве нацыі, уключаючы каралёў, былі змешаны ў адной дзяржаве. І сёння ў Польшчы жывуць людзі, продкі якіх або яны самі нарадзіліся на Беларусі. З агульнай нашай культуры выйшаў Адам Міцкевіч, многія іншыя паэты, пісьменнікі, кампазітары. ПКЗ прадставіла сёння свае магчымасці, у яе планы ўваходзіць рэстаўрацыя культурных помнікаў у гарадах і вёсках вашай рэспублікі.

Лідзія ПЕРАСЫПКІНА,
кар. БЕЛТА.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту У. Сычова

ЧАЦВЁРТЫ КВАРТАЛЬНЫ КОНКУРС РАШЭННЯЎ

Заданне № 11

Белыя: Кра1, Ла6, Ле6, п. f6 (4).
Чорныя: Крg8, Лg6, Кh8, п. с3, g7 (5).
Выйгрыш.

Заданне № 12

Белыя: Крd6, Ле8, Са8, Сf8, п. h2 (5).
Чорныя: Крh5, Сg5, пп.: с2, е5, g6 (5).
Выйгрыш.

ЗВЕРЦЕ РАШЭННІ

Заданні № 5 і № 6 чацвёртага квартальнага конкурсу рашэнняў развязваюцца так:

№ 5. А. Акерблом. 1. Кра5! ~ Кd5+, 1. ...h4 2. Ке5, 1. ...Ке6 2. Ке7, 1. ...Кf5 2. С:f4+ 1. ...Ф:h6 2. Кd5+.

№ 6. А. Фосум. 1. Са6! ~ 2. Сd3+, 1. ...Лd1 2. К:g3+, 1. ...Кр:f5 2. Сd3+, 1. ...Кр:d5 2. Фb7+, 1. ...Кd6+ 2. К:d6+.

Правільныя адказы на заданні прыслалі наступныя ўдзельнікі: Л. Ахрэм, С. Гурыновіч, І. Кісялёў, У. Сакалоў, В. Быкаў, Р. Крукоўскі, С. Усянкоў, М. Загорскі, В. Каташук, В. Лашманаў, Л. Шыцік, Ю. Пракапчук, А. Сакалоў і іншыя.

Гуляйце па перапісцы

Для жадаючых гуляць у завочных спаборніцтвах рэспубліканскі Палац шахмат і шашак праводзіць класіфікацыйныя турніры.

Для ўдзелу ў турнірах трэба прыслаць заяву на адрас: 220050, Мінск, К. Маркса, 10. РПШШ, «Турніры па перапісцы».

Да заявы прыкласці даведку аб разрадзе, а таксама квітанцыю аб пераводзе турнірнага ўзносу ў суме 6 рублёў на разліковы рахунак рэспубліканскага Палаца шахмат і шашак № 609501 ў гардырэкцыю Мінскбізнесбанка МФА 400019.

НАДВОР'Е

17 снежня

Усход, захад, даўжыня дня: Мінск — 8.23, 15.48, 7.25; Віцебск — 8.21, 15.31, 7.10; Магілёў — 8.12, 15.38, 7.26; Гомель — 8.01, 15.43, 7.42; Гродна — 8.37, 16.05, 7.28; Брэст — 8.29, 16.14, 7.45.

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, без ападкаў. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве — 0—мінус 2, Мінску, Гродна, Гомелі — каля 0, Брэсце — ад 0 да 2 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак: 18-га снежня па захаду, 19-га снежня на большай частцы тэрыторыі ападкі, месцамі галалёдзіца. Тэмпература паветра 18-га снежня ўначы 0—мінус 5, па ўсходу да мінус 7, удзень плюс 2—мінус 3, 19 снежня ўначы каля 0, удзень 0—плюс 3 градусы.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

ТЫРАЖ «СПОРТЛАТО»

Вынікі 50-га тыражу латарэі «Спортлата».

«6 з 45»: 23, 27, 29, 39, 40, 41.

«5 з 36»: 1, 9, 10, 19, 23.

(ТАСС).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

17 снежня

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Вузельчыкі памяці». Кінанарыс.
9.00. Знаёмства з навакольным светам. 2-гі клас.
9.15. «Ад і да». Тэлебіржа.
9.30. Адкрыццё сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.
16.25. Праграма перадач.
16.30. Музыка і спевы. 3-ці клас.
16.50. «Наваселле ў браткі Труса», «Шлях дамоў», «Пілі-пок». Мультфільмы.
17.40. «Пялёсткі». Літаратурна-музычная праграма.
18.00. «Беражыце цётку Шуру». Дак. фільм.
18.30. Наш каментарый. «Базар на дарозе».
18.35. Панарама.
19.00. Да 100-годдзя з дня нараджэння Максіма Багдановіча. Урачысты канцэрт.
20.45. Калыханка.
21.20. Тэлебіржа.
21.35. НіКа (Навіны. Інфармацыя. Каментарыі).
21.50. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.30. Раніца.
9.05. Прэм'ера тэлевізійнага мастацкага фільма «У гэтым замку прывіды, шэф!»
10.20. «Сібір на экране».
10.30. Дзіцячая гадзіна (з урокам французскай мовы).
11.30. Футбольны агляд.
12.00. ТСН.
13.50. Гандлёвы рад.
14.05. Біржавыя навіны.
14.20. Блакнот.
14.25. «Прастора +».
15.00. ТСН (з сурдаперакладам).
15.10. Сустрэча з акадэмікам М. М. Амосавым у Астанкіне.
15.30. «Шлях да сябе». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
16.45. Разам з чэмпіёнамі.
17.30. Дзіцячы музычны клуб.
17.45. Свет захопленых. «Аўто».
18.00. ТСН.
18.20. Да пытання аб стварэнні музея сучаснага мастацтва.
19.00. Пункт гледжання.
19.30. Студыя «Антрэпрыза» прадстаўляе.
19.45. Мастацкі фільм «У гэтым замку прывіды, шэф!»
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.35. Тэлезнаёмства.
22.45. Спявае Рафаэла Кара.
23.40. ТСН.
23.55. Фул-кантакт каратэ і кікбоксінг. Міжнародны турнір.
0.40. «Джазавыя партрэты».

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.20. «Фунцік у цырку». Мультфільм.
8.30. Французская мова. 1-ы год навучання.
9.00. Французская мова. 2-гі год навучання.
17.00. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
18.00. Тэлеагляд «Далёкі Усход».
18.45. Парламенцкі веснік Расіі.
19.00. «Прадстаўнік». Тэленарыс.
19.30. «Кантакт». Пяць карцін Элія Белюціна.
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. СКВ (спецыяльны камерцыйны веснік).
20.45. «Жывое слова». Пра цюменскую літаратурную газету-альманах.
21.45. Асабістая думка.
21.55. «Доўгая дарога з Фрыулі». Дак. фільм.
23.00. Весткі.
23.20. Астралагічны прагноз.
23.25. Пецярбургскія магікане. Аліса Фрэйндліх у «Ідэалісты» А. Валодзіна.

18 снежня

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Амбарчык». Кінанарыс.
9.00. Музыка і спевы. 3-ці клас.
9.20. Ліра.
11.00. «Доўгая дарога з Фрыулі». Дак. фільм.
12.00. «Кніжны бум».
12.15. «К-2» прадстаўляе...
13.00. Іграюць Яўген і Саша Магілёўскія (фартэпіяна).
14.15. «Бухта Юргенса». Дак. фільм.
16.30. «Арэлі». Мастацкі фільм.
17.35. Выступленне дзіцячага бакальна-эстраднага ансамбля «Конікі» (г. Мінск).
18.00. Міжнародныя спаборніцтвы па акрабатыцы.
18.40. «У цішыні глыбінь». Кінанарыс.
19.00. Панарама.
19.25. Наш каментарый. «Самнасам з рынкам».
19.30. Мерыдыян. Вопыт прыватызацыі ў замежных краінах.
20.20. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Выкарыстанне забруджаных зямель у зоне адсялення.
20.45. Калыханка.
21.00. «Амба». Дак. фільм.
21.30. Бізнесклуб «Партнёр» прапануе... Біржавыя навіны.
21.35. НіКа (Навіны. Інфармацыя. Каментарыі).
21.50. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.30. Раніца.
9.05. Мастацкі фільм «Дом на пяску».
10.30. Разам з чэмпіёнамі.
11.15. Дзіцячы музычны клуб.
11.30. Харэаграфічная карціна.
12.00. ТСН.
12.10. Што? Дзе? Калі?
13.20. «Формула кальца». Пра алімпійскага чэмпіёна В. Ціханенку.
13.30. Біржавы пілот.
13.40. Тэлемікст.
14.30. Партнёр.
15.00. ТСН (з сурдаперакладам).
15.10. «Сёння і тады».
15.40. «Шлях да сябе». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
17.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
18.00. ТСН.
18.20. «У цішыні». Мультфільм.
18.25. «Герой нашага часу». Нарыс на актуальную тэму.
18.50. Свет захопленых. «Пад знакам рыбы».
19.05. Палітычнае расследаванне. Рух дысідэнтаў 60-х гадоў.
19.35. Мастацкі фільм «Дом на пяску».
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.35. «Усе любяць цырк». Сустрэча з Юрыем Нікуліным.
22.20. «Фіялкі па серадах» ці «Карабель плыве».
23.20. «Адданыя». Аб дзейнасці таварыства «Свядомасць Крышны».
24.00. ТСН.
0.15. Валейбол. ЦСКА — «Дынама» (Маскоўская вобласць).
1.00. Канцэрт ансамбля «Арыэль».

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. «Арганаўты». Мультфільм.
8.35. Нямецкая мова. 1-ы год навучання.
9.05. Нямецкая мова. 2-гі год навучання.
17.00. Школа менеджэраў.
17.30. Дыялог з камп'ютэрам.
18.00. Прадпрымальніцтва і традыцыі.
18.15. «Буклет». Мастацка-публіцыстычная праграма.
18.45. Крымінальныя весткі.
19.00. Гонар маю. «Блакітныя князі».
19.30. Тварам да Расіі.
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. «Джазавы панядзелак у Залаціцы».
21.20. Акцёрскія зоркі Расіі.
22.25. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
23.00. Весткі.
23.20. Астралагічны прагноз.
23.25. «24 гадзіны Ле-Мана». Міжнародныя спаборніцтвы па трэкавых гонках.
23.50. «Цудоўная сямёрка». Музычная праграма.

РАДЫЁ

18 снежня

Апошнія паведамленні: 5.00, 6.00, 8.00, 10.00, 15.00, 16.00, 17.00, 19.00, 20.25, 22.00, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». 8.15 — «Дзелавы веснік: эканоміка і палітыка». 9.15 — «Дзеці сям'і Сагайдаравых». Нататкі. 9.35 — спяваюць Я. Паплаўская і А. Ціхановіч. 10.15 — для дзяцей. А. Гінеўскі. «Я так вас чакаю». Па старонках кнігі. 10.35 — А. Васілевіч. «Калінавая рукавічка». Інсцэніраваная казка. 11.20 — «Служыць людзям». Радыёнарыс. 11.40 — Г. Вагнер. Вакальна - сімфанічная паэма «Чытаючы Васіля Быкава». 12.00 — «Прыватызацыя, якой ёй быць?». 12.30 — «У абедзенны перапынак». Інфармацыйна - музычная праграма. 13.30 — «У памяці народнай». Радыёрасказ. 14.00 — «Чырвоны! Жоўты! Зялёны!». Перадача для вадзіцеляў і пешаходаў. 14.50 — «У Савеце Міністраў рэспублікі. Урадавая прэс-служба паведамляе». 15.30 — В. Олдзіс. «А вы не андроід?» Апавяданне. 16.15 — «Актава». Музычная праграма для школьнікаў. 17.15 — канцэрт А. Саўчанкі. 18.40 — «Ад нашага ўласнага карэспандэнта». 19.30 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 20.15 — вячэрняя казка. 20.25 — «Дзень нашага жыцця». 20.40 — папулярная эстрадная музыка. 21.30 — Р. Юркевіч. «Зялёныя Врады». Урывак з рамана. 22.00 — «Новая хваля». 23.10 — мастацкі канал «Вечары на вуліцы Качалава».

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ

СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Закон Рэспублікі Беларусь «Аб мерах, звязаных з прыняццем пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб дэнансацыі дагавора 1922 года аб стварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік» і пастанова аб парадку ўвядзення яго ў дзеянне.

Парламент: погляд знутры. **«Рынак—гэта імавернасныя адносіны».**

Чытач—чытачу. Падборка.

Заканчэнне судовага нарыса. **«Тайна апошняга пісьма».**

«Зялёная аптэка». Парады традыцыйнай народнай медыцыны.

«Поезд ёсць, білетаў няма». Працяг тэмы.

Ходзяць чуткі. **«Куды падзелася «беленькая».**

Хакей. **«Першы тайм мы ўжо адгулялі...»**

Міжнародная, саюзная, рэспубліканская інфармацыя.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС

220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77. рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку»

Тыраж 102.822.
Індэкс 63850.
Зак. № 240.

Выходзіць 250 разоў на год.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12